
VÝROČNÍ ZPRÁVA

**NÁRODNÍHO ÚSTAVU
LIDOVÉ KULTURY**

ZA ROK 2025

Obsah

VÝROČNÍ ZPRÁVA.....	1
A.....	5
ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ZPRACOVATELI.....	5
A/1 ZÁKLADNÍ PERSONÁLNÍ ÚDAJE	7
A/2 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O FINANČNÍM HOSPODAŘENÍ	8
Výsledek hospodaření	8
Hospodářská činnost	10
Mimorozpočtové zdroje financování	16
Fondy organizace.....	17
Mzdové náklady.....	19
Bezúplatné převody majetku.....	22
Výsledky vnitřních a vnějších kontrol.....	22
Projekty financované ministerstvem	22
B. ČINNOST NÁRODNÍHO ÚSTAVU LIDOVÉ KULTURY V ROCE 2025	30
B/1 IMPLEMENTACE ÚMLUVY O ZACHOVÁNÍ NEMATERIÁLNÍHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ (UNESCO) A KONCEPCE ÚČINNĚJŠÍ PÉČE O TRADIČNÍ LIDOVOU KULTURU V ČR.....	30
1/1 KULTURNÍ STATKY TRADIČNÍ LIDOVÉ KULTURY	30
1/2 IMPLEMENTACE KONCEPCE ÚČINNĚJŠÍ PÉČE O TRADIČNÍ LIDOVOU KULTURU V ČR	34
B/2 VÝZKUMNÁ ČINNOST.....	37
2/1 DLOUHODOBÝ KONCEPČNÍ ROZVOJ VÝZKUMNÉ ORGANIZACE	37
2/2 VÝZKUM V HLAVNÍ ČINNOSTI	39
2/3 VÝZKUM A VÝVOJ – NAKI III.....	40
B/3 NOSITELÉ TRADICE LIDOVÝCH ŘEMESEL	41
B/4 ARCHIVNÍ A DOKUMENTAČNÍ FONDY, KNIHOVNA	42
B/5 VZDĚLÁVACÍ, VYDAVATELSKÁ A PROPAGAČNÍ ČINNOST	44
5/1 NÁRODOPISNÁ REVUE	44
5/2 PROPAGACE A PREZENTACE NÚLK.....	45
B/6 SPOLUPRÁCE SE ZAHRANIČNÍMI A DOMÁCÍMI INSTITUCEMI	47
6/1 UNESCO	47
6/2 IOV	47
6/3 ICOM.....	47
6/4 CIOFF	47

6/5 OSTATNÍ SPOLUPRÁCE SE ZAHRANIČÍM	48
6/6 SPOLUPRÁCE S DOMÁCÍMI INSTITUCEMI	48
B/7 PREZENTACE TRADIČNÍ LIDOVÉ KULTURY FORMOU VZDĚLÁVACÍCH POŘADŮ 50	
7/1 MEZINÁRODNÍ FOLKLORNÍ FESTIVAL STRÁŽNICE 2025 A FOLKLORNÍ FESTIVAL DĚTSKÁ STRÁŽNICE 2025	50
7/2 AKTIVITY V AREÁLECH NÚLK.....	52
B/8 PÉČE O SBÍRKY	57
B/9 PÉČE O PAMÁTKY A ÚDRŽBA AREÁLŮ	59
9/1 MUZEUM VESNICE JIHOVÝCHODNÍ MORAVY	59
9/2 BUDOVA ZÁMKU A AREÁL ZÁMECKÉHO PARKU	59
9/3 INVESTIČNÍ A PROVOZNÍ AKCE VĚTŠÍHO ROZSAHU	60
B/10 SPRÁVA INFORMAČNÍHO SYSTÉMU	61
C. PŘÍLOHY	62
C/1 PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ ÚTVARŮ K 31. 12. 2025	62
C/2 PORADNÍ ORGÁNY ŘEDITELE K 31. 12. 2025.....	64

A.

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ZPRACOVATELI

Zpracovatel	Národní ústav lidové kultury
Adresa sídla	Zámek 672, 696 62 Strážnice
IČ	00094927
DIČ	CZ00094927
Telefon	+ 420 518 306 611
Datová schránka	9rntqqk
Podatelna	info@nulk.cz
Internetové stránky	www.nulk.cz; www.lidovaremesla.cz; www.lidovakultura.cz; www.skanzenstraznice.cz; www.festivalstraznice.cz

Zřizovatelem Národního ústavu lidové kultury (dále jen NÚLK) je Ministerstvo kultury, Maltézské nám. 471/1, 118 11 Praha 1 (dále jen MK).

Zřizovací listina NÚLK č. j. 18724/2008 ze dne 19. 12. 2008 s účinností od 1. 1. 2009 (vydaná podle § 3 zákona č. 203/2006 Sb. o některých druzích podpory kultury a o změně některých souvisejících zákonů).

Právní postavení a účel zřízení NÚLK

NÚLK je státní příspěvkovou organizací MK s právní subjektivitou a vykonává svou činnost v rozsahu vymezeném Zřizovací listinou na celém území České republiky a neprovozuje podnikatelskou činnost. Od 1. 2. 2019 je NÚLK plátcem DPH.

NÚLK je výzkumnou organizací a provádí jako svoji hlavní činnost základní a aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj a šíří jejich výsledky prostřednictvím výuky, publikování nebo převodu technologií. NÚLK je zřízen za účelem výkonu funkce národního odborného pracoviště, které zabezpečuje vědeckovýzkumné, informační, vzdělávací a metodologické služby v oblasti péče o tradiční lidovou kulturu na území České republiky, pro pořádání specializovaných školení pro dobrovolné i profesionální pracovníky v tomto oboru, zejména ve vztahu k pověřeným odborným pracovištím, které vykonávají obdobné služby v regionech.

Účel, pro který byl NÚLK zřízen, naplňuje zejména tím, že:

- shromažďuje, uchovává, popisuje, vykládá a odborně zpracovává doklady o tradiční lidové kultuře,
- zkoumá způsoby a formy užití prvků tradiční lidové kultury v současné době (včetně projevů řemeslné výroby v souvislosti s projektem Nositelé tradice lidových řemesel),
- odborně spravuje, ošetřuje, chrání, bezpečně uchovává a zveřejňuje sbírky hmotných dokladů k dějinám vývoje kultury, zejména lidové kultury v souvislosti s prezentací v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy, v tematických expozicích a výstavách v objektech NÚLK i jiných institucích,
- prezentuje tradiční lidovou kulturu prostřednictvím výstav a expozic, naučných pořadů, pořadů se zaměřením na tradiční tanec a hudbu, řemesla, zvykosloví a ostatní statky tradiční lidové kultury včetně pořádání Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice (dále jen MFF) a Dětské Strážnice (dále jen DS),
- rozšiřuje mezinárodní spolupráci, podporuje výměnu informací a zkušeností s obdobnými institucemi v zahraničí,
- zastřešuje péči o tradiční lidovou kulturu v souvislosti s plněním základních dokumentů UNESCO a vlády ČR pro tuto oblast,

-
- zabezpečuje správu dat a vedení Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky,
 - poskytuje metodologické, expertní a informační služby pro oblast tradiční lidové kultury odborné i laické veřejnosti, zabezpečuje odborné vzdělávací a dokumentační služby pro všechny druhy folklorních aktivit v České republice, spolupracuje a zprostředkovává spolupráci mezi odbornými institucemi a zájmovými skupinami se vztahem k tradiční lidové kultuře,
 - prezentuje své aktivity a výstupy odborné činnosti ve vlastních publikacích a periodiku, u jiných vydavatelů v ČR i zahraničí, na různých typech nosičů i webových portálech,
 - poskytuje další kulturní, propagační, rekreační a obchodní služby, které souvisejí s posláním NÚLK, návštěvníkům a organizacím.

NÚLK je členem mezinárodních organizací IOV (The International Organization of Folk Art), ICOM (The International Council of Museums), CIOFF – zabezpečuje činnost České národní sekce CIOFF (Mezinárodní rada festivalů folkloru a lidového umění se statutem konzultanta UNESCO), IASA (International Association of Sound and Audiovisual Archives), odborní pracovníci Martin Šimša a Martin Novotný jsou členy AEOM (The Association of European Open Air Museums).

NÚLK je členem národních organizací Asociace muzeí a galerií ČR, z. s. (AMG), České národopisné společnosti (ČNS), Českého svazu muzeí v přírodě, o. s. (ČSMP) a Národní sekce Mezinárodní organizace lidového umění v České republice, z. s.

Hlavní zásady řízení a organizace

V souladu se Zřizovací listinou je vydán Organizační řád, který upravuje organizační strukturu NÚLK, zásady řízení, hlavní pracovní náplň jednotlivých útvarů (Útvar ředitele, Centrum hmotného kulturního dědictví, Centrum nehmotného kulturního dědictví, Centrum vědeckých informací, Metodické centrum pro folklor, Ekonomický útvar a Útvar správy areálů) a jejich vzájemné vztahy. Vedení tvoří ředitel, jeho zástupce a vedoucí útvarů.

A/1 ZÁKLADNÍ PERSONÁLNÍ ÚDAJE

Členění zaměstnanců NÚLK podle věku a pohlaví – stav k 31. 12. 2025:

Věk	muži	ženy	celkem	%
21 – 30	0	1	1	2
31 – 40	4	4	8	15
41 – 50	8	9	17	31
51 – 60	9	9	18	33
61 let a více	5	5	10	19
Celkem	25	28	54	100,0

Členění zaměstnanců NÚLK podle vzdělání a pohlaví:

nejvyšší dosažené vzdělání	muži	ženy	celkem	%
Základní	0	0	0	0
Vyučen bez maturity	8	3	11	20
Vyučen s maturitou	3	0	3	6
Střední s maturitou	4	11	15	28
Vyšší odborné	1	0	1	2
Vysokoškolské	10	14	24	44
Celkem	26	28	54	100

Údaj o průměrných platech NÚLK k 31. 12. 2025:

Průměrný měsíční plat

40 841 Kč

Vznik a skončení pracovních poměrů zaměstnanců NÚLK v roce 2025:

nástupy	odchody
1	0

Trvání pracovního poměru zaměstnanců NÚLK – stav k 31. 12. 2025:

doba trvání	počet	%
do 5 let	14	26
do 10 let	6	11
do 15 let	10	18
do 20 let	9	17
nad 20 let	15	28
Celkem	54	100,0

Počet zaměstnanců celkem:

fyzický stav zaměstnanců k 31. 12. 2025: 54 zaměstnanců

přepočtený stav zaměstnanců v roce 2025: 49,41 zaměstnanců

A/2 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O FINANČNÍM HOSPODAŘENÍ

Výsledek hospodaření

Ke dni 31. 12. 2025 dosáhl NÚLK kladného výsledku hospodaření v částce 211.389,53 Kč. NÚLK navrhuje rozdělení hospodářského výsledku do fondů podle zák. 218/2000 Sb, Zákona o rozpočtových pravidlech, § 56, odst. 2 - 20 % do Fondu odměn 42.277,91 Kč 80 % do Fondu reprodukce majetku 169.111,62 Kč.

Výsledek hospodaření NÚLK byl do roku 2022 vyrovnaný. V roce 2023 bylo dosaženo kladného výsledku hospodaření vzhledem k tomu, že nebylo možné zrealizovat některé plánované opravy a vyšším rozpočtovaným nákladům na energie, kdy z důvodu přetrvávajících nejistot v odhadu nákladů na energie, bylo složité předvídat, jak se budou ceny energií nadále vyvíjet a které byly ve skutečnosti nižší, než bylo plánováno. V roce 2024 bylo dosaženo také kladného výsledku hospodaření rovněž z důvodu, že nebyly provedeny některé plánované opravy, a také z důvodu vyšších tržeb ze vstupného z vánočního programu ve skanzenu než bylo plánováno. V roce 2025 bylo dosaženo kladného výsledku hospodaření v částce 211.389,53 Kč, což bylo způsobeno nižšími náklady na energie v posledních měsících roku.

Přehled výsledků hospodaření za 5 let:

Výsledek hospodaření (v tis. Kč)	2021	2022	2023	2024	2025
	0	0	1586	646	211

Roční rozpočet NÚLK činil v roce 2025 po rozpočtových úpravách cca 51 mil. Kč (bez dalších dotací jako jsou Kulturní aktivity, dotace z odboru výzkumu a vývoje, dotace z odboru investic).

Vlastní výnosy činili cca 15 mil. Kč.

Rozpočet celkem byl cca 66 mil. Kč.

Z toho cca 36 mil. tvoří osobní náklady, cca 7 mil. tvoří odpisy. Na veškeré pokrytí nákladů spojených s plněním úkolů týkajících se odborné činnosti, údržby a správy celého areálu, který zahrnuje kromě budovy zámku, ještě dalších cca 100 objektů (z nichž je 7 památkově chráněných), které jsou rozmístěny na 47 ha plochy areálu parku a MVJVM zbývá tedy cca 23 mil. Kč.

V roce 2025 činil schválený rozpočet cca 48 mil. Kč, zřizovatelem byla dále poskytnuta kompenzace na pokrytí zvýšených osobních nákladů celkem v částce cca 1,423 mil. Kč a kompenzace zhoršeného hospodářského výsledku v částce 1,050 mil. Kč, která byla použita částečně na opravy střech objektů v MVJVM, na úhradu oprav oken a parket v budově zámku a 95 tis. Kč na úhradu ostatních osobních nákladů spojených s pořádáním vánočního programu ve skanzenu.

Výnosy z vlastní činnosti činili cca 15 mil. Kč. Výnosy jsou tvořeny z převážné části ze vstupného, nejvyšší podíl na vstupném představují příjmy ze vstupného z Mezinárodního

folklorního festivalu (cca 7,5 mil. Kč) a ze vstupného z MVJVM (cca 4,9 mil. Kč), menší podíl tvoří vstupné ze zámku (cca 421 tis. Kč) a tržby z prodeje výrobků (cca 129 tis. Kč).

Další poměrně značnou část příjmů představuje nájemné, které v roce 2025 činilo cca 1,5 mil. Kč.

V roce 2025 došlo k celkem výraznému zvýšení tržeb ze vstupného, celkové vstupné z návštěvnosti MVJVM a zámku bylo vyšší celkem pouze o cca 200 tis. Kč, ale tržby ze vstupného v rámci Mezinárodního folklorního festivalu (MFF) byly vyšší jako v minulém roce o cca 3 mil. Kč, což bylo dosaženo, pravděpodobně díky tomu, že se jednalo o 80. výročí festivalu. Další, větší položkou vlastních tržeb jsou příjmy z pronájmů, které byly v roce 2025 naopak nižší oproti minulému roku o cca 395 tis. Kč. Nižší tržby z pronájmu byly zapříčiněny tím, že se během roku nekonaly v zámeckém parku žádné větší akce ani koncerty.

Návštěvnost MVJVM a zámku se v roce 2025 pohybovala na stejné úrovni, jako v roce 2024.

Celkový počet návštěvníků činil cca 53 tis. návštěvníků. Návštěvnost MFF činila cca 17,2 tis. platících návštěvníků.

Přehled vývoje návštěvnosti za 5 let:

Návštěvnost	2021	2022	2023	2024	2025
MVJVM	35546	53532	39547	47793	47278
zámek	3735	5295	5690	5540	6029
MFF	0	14313	16191	13505	17263
Celkem (osob)	39281	73140	61428	66838	70570

Přehled vývoje tržeb ze vstupného za 5 let:

Tržby ze vstupného	2021	2022	2023	2023	2025
tržby MVJVM	3048	4849	4080	4584	4904
tržby zámek	179	342	363	343	421
tržby MFF	0	4294	4885	4881	7555
Tržby celkem	3227	9485	9328	9808	12880

Příspěvek na provoz

Posílení složky odměn v platech zaměstnanců a kompenz. zaručených platů - 1,126.757 Kč
Kompenzace zvýšených osobních nákladů v souvislosti s výplatou odměny statutárnímu orgánu - 134.800 Kč

Kompenzace mimořádných a havarijních oprav, personální zajištění akcí konce roku - 1,145.000 Kč

Kompenzace zvýšených osobních nákladů v souvislosti s výplatou odměny statutárnímu orgánu (2. pol.) - 161.760 Kč

Příspěvek na provoz - kulturní aktivity:

80. ročník Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice 2026	3,000.000 Kč
Domovina	700.000 Kč
MUSEUM VIVUM – interaktivní pořady pro děti	360.000 Kč
Implementace Úmluvy o zachování nemateriálního kult. dědictví v r. 2025	3,600.000 Kč

Ukazatele podmiňující čerpání příspěvku na provoz byly splněny u všech výše uvedených projektů.

Hospodářská činnost

NÚLK provozuje pouze hlavní činnost, hospodářskou činnost nemá.

Rozpočet roku 2025

Příspěvek na provoz v roce 2025 byl přidělen ve výši **58,379.199 Kč**, vč. příspěvku z kulturních aktivit v celkové částce 7,660.000 Kč, příspěvku na Dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace v částce 1,211.000 Kč a NAKI III v částce 1,185.000 Kč.

80. ročník Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice 2026	3,000.000 Kč
---	--------------

Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši dotace 3,000.000 Kč.

Domovina	700.000 Kč
----------	------------

Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši dotace 700.000 Kč.

MUSEUM VIVUM – interaktivní pořady pro děti	360.000 Kč
---	------------

Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši dotace 360.000 Kč.

NÚLK Implementace Úmluvy o zachování nem. kult. dědictví v r. 2025	3,600.000 Kč
--	--------------

Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši dotace 3,600.000 Kč.

Výzkum, vývoj a inovace

Institucionální podpora na Dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace

1,211,000Kč (neinvestiční).

Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši dotace.

V roce 2025 byla také čerpána navíc částka 133.150 Kč, která byla v roce 2024 převedena do Rezervního fondu na základě schválení odboru Výzkumu a vývoje s tím, že bude tato částka čerpána následně na stejný účel, jak byla plánována v roce 2024.

DH23P03OVV049 NAKI III – Jedna z nejohroženějších skupin historického stavebního fondu ČR: jedinečné technologie hliněných staveb s použitím kusového zdiva (válků)

1,185.000 Kč (neinvestiční)

Finanční prostředky byly čerpány v částce 1,184.310 Kč.

Nečerpané finanční prostředky v částce 690,- Kč jsou vedeny na účtu dlouhodobých záloh a budou vráceny po ukončení projektu na účet poskytovatele dotace.

Bylo poskytnuto 9 úprav schváleného rozpočtu:

1. úprava rozpočtu – příspěvek na provoz
Posílení složky odměn v platech zaměstnanců a kompenzace zaručených platů
1,126.757Kč
Finanční prostředky byly čerpány v plné výši.
2. úprava rozpočtu – systémové a individuální dotace
 - akce 134V131000260 NÚLK – Strážnice – stavební úpravy cest v areálu MVJVM (I. etapa) (investiční) 300.405,25 Kč
 - akce 134V131000261 NÚLK – Strážnice – areál zámeckého parku – Rekonstrukce amfiteátru Bludník – I. et., projektová dokumentace, II. a III. et. realizace (investiční) 38,257.142,96 Kč
3. úprava rozpočtu – příspěvek na provoz – kulturní aktivity
Kompenzace zvýšených osobních nákladů v souvislosti s výplatou odměny statutárnímu orgánu 134.800 Kč
Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši dotace.
4. úprava rozpočtu – systémové a individuální dotace
 - akce 134V151000167 NÚLK – areál MVJVM – dostavba lok. Dolňácko – Zemědělské objekty G1, G2, G3 (investiční) 9,850.000 Kč
 - akce 134V151000166 NÚLK – odkanalizování stávajících sociálních zařízení, vč. jejich rekonstrukce a napojení na veřejnou kanalizaci (investiční) 7,500.000 Kč
5. úprava rozpočtu – příspěvek na provoz
Oprava chybně rozepsané nákladové položky -10 000 Kč
6. úprava rozpočtu – Výzkum, vývoj a inovace
Změna struktury nákladů institucionální podpory DKRVO 0 Kč
7. úprava rozpočtu – příspěvek na provoz
Kompenzace predikovaného zhoršeného hospodářského výsledku 1,145.000 Kč
Finanční prostředky byly čerpány v plné výši.
8. úprava rozpočtu – příspěvek na provoz
Kompenzace zvýšených osobních nákladů v souvislosti s výplatou odměny statutárnímu orgánu 161.760 Kč
Finanční prostředky byly čerpány v plné výši.
9. úprava rozpočtu – systémové a individuální dotace
 - akce 134V151000167 NÚLK – areál MVJVM – dostavba lok. Dolňácko – Zemědělské objekty G1, G2, G3 (investiční) 957.526,31 Kč

- akce 134V151000166 NÚLK – odkanalizování stávajících sociálních zařízení, vč. jejich rekonstrukce a napojení na veřejnou kanalizaci (investiční) 399.200,31 Kč

Přehled přijatých transferů za 5 let

Výnosy z transferů	2021	2022	2023	2024	2025
příspěvek na provoz <i>Dlouhodobý koncepční rozvoj VO - institucionální podpora vč. inv.</i>	39045	45142	51795	51283	48323
<i>Účelová podpora VVaI na programy aplikovaného výzkumu (NAKI)</i>	2334	2334	2334	1211	1211
<i>Kulturní aktivity, ostatní Ostatní příspěvky a dotace - VISK</i>	942	1032	1164	1188	1185
<i>Individuální a systémové dotace na financování programů a akcí - neinvestiční</i>	8220	7355	4852	4357	7660
<i>Individuální a systémové dotace na financování programů a akcí - investiční</i>	0	300	260	0	0
<i>Společné projekty spolufinancované z prostředků EU</i>	3205	648	3868	3564	0
	5997	8741	180	22504	57264
<i>Společné projekty spolufinancované z prostředků EU</i>	21074	31854	35745	0	0
Příspěvek od zřizovatele celkem	80817	97406	100198	84107	115643
prostředky z rozpočtu ÚSC	0	500	500	550	800
ostatní příspěvky a dotace	767	757	1539	0	0
prostředky ze zahraniční	0	0	0	0	0
výnosy z transferů celkem	81584	98663	102237	84657	116443

Rozpočet NÚLK ve srovnání za posledních pět let se pohybuje v podstatě ve stejné výši, u příspěvku na provoz docházelo do roku 2023 k postupnému navyšování, od roku 2024 dochází ke snížení příspěvku na provoz, výkyvy se týkají především osobních nákladů. V roce 2021 a 2024 to byly i kompenzace výnosů, které zvýšily příspěvek na provoz a v roce 2022 až 2024 to bylo zvýšení příspěvku na kompenzaci zvýšených nákladů na energie. Celkové zvýšení rozpočtu v jednotlivých letech bylo způsobeno především získáním účelových prostředků poskytnutých v rámci účelové podpory VVaI na DKRVO a programy aplikovaného výzkumu (NAKI), účelových prostředků investičních i neinvestičních poskytnutých v rámci podpory reprodukce majetku v letech 2021 – 2025, a také finančních prostředky na Společné projekty spolufinancované z prostředků EU v letech 2021 – 2023.

Důležitou součástí rozpočtu jsou také účelové finanční prostředky poskytnuté v rámci Kulturních aktivit, které tvořily v letech 2021 a 2022 více než 15 % celkového příspěvku na provoz. V roce 2023 a 2024 došlo ke snížení příspěvku z kulturních aktivit oproti minulým letům z důvodu, že byl poskytnut příspěvek na pořádání MFF v rámci příspěvku na provoz, ale i tak by bez těchto finančních prostředků nebylo možné zrealizovat v plném rozsahu některé významné kulturní akce nebo projekty.

Podíl finančních prostředků poskytnutých v rámci programu Kulturních aktivit na celkovém příspěvku na provoz:

Výnosy

Tržby za vlastní výrobky /601/ - tržby za vlastní výrobky podle plánu činily 150 tis. Kč, skutečná výše tržeb byla 129 tis. Kč.

Tržby z prodeje služeb /602/ – tržby z prodeje služeb podle rozpočtu činily 9,000 tis. Kč, skutečná výše tržeb byla nakonec 13,1197 tis. Kč, což bylo zvýšení o 4,197 tis. Kč. Na překročení plánovaných tržeb z prodeje služeb měly nejvyšší podíl především tržby ze vstupného z Mezinárodního folklórního festivalu. Výnosy z prodeje tržeb nebyly vzhledem k opatrnosti plánovány vyšší než skutečné výnosy minulých let, především z důvodu neznalosti, jak se bude situace vyvíjet a také z důvodu, že se jedná v převážné části o vstupné z návštěvnosti Muzea vesnice jihovýchodní Moravy a akcí pořádaných v tomto areálu a tržeb z Mezinárodního folklórního festivalu, který se koná v prostorách zámeckého parku a MVJVM – jedná se o přírodní areály, kde je návštěvnost závislá na mnoha vlivech, především na počasí a není možné předem odhadnout vývoj návštěvnosti a tím i výši tržeb.

Výnosy z pronájmu /603/ - výnosy z pronájmu byly překročeny o cca 374 tis. Kč a to především z důvodu zvýšení počtu krátkodobých pronájmů při Mezinárodním folklórním festivalu a akcích pořádaných během roku v MVJVM, což bylo plánováno s opatrností stejně jako u výnosů z prodeje služeb.

Výnosy z prodaného zboží /604/ - výnosy byly vyšší cca o 10 tis. Kč z důvodů vyššího zájmu návštěvníků o nabízené zboží.

Na účtu 648 Čerpání fondů je k 31. 12. 2025 zaúčtováno čerpání Fondu odměn ve výši 26.794,- Kč a čerpání Rezervního fondu z ostatních titulů z poskytnutých darů v částce 1.766,- Kč na OON.

Ostatní výnosy s činnosti /649/ - vyšší částka na účtu ostatních výnosů z činnosti oproti plánovaným byla zapříčiněna především zúčtováním náhrad za pojistné události.

Vlastní výnosy z činnosti tvořily v roce 2024 cca 23 % příspěvku na provoz. Jejich základní podíl tvořily výnosy z prodeje služeb (účet 602) - převážnou část tvořily tržby ze vstupného, výnosy z pronájmů (účet 603) a výnosy z prodeje vlastních výrobků (účet 601).

Přehled vlastních výnosů s nejvyšším podílem na celkových výnosech v roce 2025:

Přehled vývoje vlastních výnosů za 5 let: (účty 602, 603, 601)

	2021	2022	2023	2024	2025
tržby vlastní celkem	3844	11302	11223	12129	14801
výnosy z prodeje služeb	3296	9673	9704	10103	13197
výnosy z pronájmu	332	1395	1387	1869	1475
výnosy z prodeje vlastní výroby	216	234	132	157	129

Náklady

Spotřeba materiálu /501/ - na účtu 501 bylo čerpáno o cca 311 tis. Kč více na běžné nákupy, na účtu je účtován spotřební materiál potřebný pro různé opravy v celém areálu, který NÚLK spravuje (jedná se o opravy a údržbu amfiteátrů, opravy podíí, opravy a údržbu majetku v MVJVM, areálu parku i zámku, apod., které jsou prováděny našimi zaměstnanci, NÚLK spravuje cca 100 objektů a 47 ha), dále je to také nákup pohonných hmot, materiál používaný při programech pořádaných v MVJVM a ostatní spotřební materiál.

Spotřeba energie /502/ - energie byly čerpány v roce 2025 ve výši 3,552 tis. Kč, což je cca o 363 tis. Kč méně, než bylo plánováno. Úspora v čerpání energií byla způsobena především, tím, že v posledních měsících roku bylo celkem teplé počasí. Na účtu 384 Výnosy příštích období zůstává k 31. 12. 2024 zaúčtován příspěvek na kompenzaci nákladů na energie, který byl poskytnut v roce 2022 a 2023 v celkové částce 3,385 tis. Kč a nebyl použitý v těchto letech z důvodu nižší spotřeby energie, než bylo plánováno.

Prodané zboží /504/ - oproti upravenému rozpočtu byla částka za prodané zboží vyšší cca o 5 tis. Kč, což bylo způsobeno vyšším prodejem.

Opravy a udržování /511/ - u nákladů na opravy a udržování bylo čerpáno celkově o 1,229 tis. Kč více než bylo plánováno. Celkově byly náklady na opravy čerpány podle plánu. Navíc mohly být zrealizovány, díky navýšení rozpočtu v posledním čtvrtletí, opravy doškových střech v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy, které byly provedeny v celkové částce 700 tis. Kč (500 tis. Kč plán, navýšení 200 tis. Kč), díky materiálovým možnostem dodavatele (výroba došků) v letošním roce bylo možné provést opravy střech, které byly ve špatném stavu, ve větším rozsahu než bylo plánováno, dále byla opravena část oken v budově zámku, které byly ve velmi špatném stavu v částce 341 tis. Kč, oprava čerpadla ve vstupní budově MJVJM v částce 60 tis. Kč, oprava parket v budově zámku v částce 220 tis. Kč a částečně oprava vrátnice z důvodu prasklé vnitřní kanalizace v částce 250 tis. Kč.

Cestovné /512/ - u nákladů na cestovné bylo čerpáno celkově o 44 tis. Kč více oproti finančnímu plánu, což bylo způsobeno hlavně vyššími náklady na zahraniční služební cesty (viz kap. 4 a tab. přílohy)

Ostatní služby /518/ - činily po úpravách rozpočtu částku 16,864 tis. Kč, čerpání bylo vyšší o 4,515 tis. Kč, což bylo způsobeno především vyššími náklady na služby spojené s pořádáním MFF.

Tvorba a zúčtování opravných položek /556/ - v roce 2012 – 2023 byla vytvořena opravná položka k zásobám na skladě v částce 458.197,05 Kč vzhledem k věrnému obrazu účetnictví u skladových položek, jejichž cena pořízení byla vyšší než cena prodejní, k 31. 12. 2025 byla opravná položka přepočítána a zvýšena o částku 70.643,11 Kč.

Náklady z drobného dlouhodobého majetku /558/ - čerpání nákladů na nákup drobného dlouhodobého majetku bylo nižší cca o 150 tis. Kč, než bylo plánováno.

Přehled vývoje celkových nákladů organizace a nákladů účelových za 5 let:

Náklady z činnosti (v tis. Kč)	2021	2022	2023	2024	2025
náklady celkem	69012	70932	74979	75253	78506
<i>z toho osobní náklady</i>	31728	33260	35549	35520	36049
účelové náklady celkem	15468	12926	14517	10870	10856
<i>z toho osobní náklady</i>	3531	3763	3502	2186	2174

Porovnání účelových nákladů k celkovým nákladům za dobu 5 let:

Rozdíl vyšších vynaložených celkových nákladů je zřejmý v posledních letech, což bylo způsobeno převážně řešením projektů, od roku 2018, kdy získal NÚLK nově jeden projekt z NAKI II, následně pak v roce 2023 z NAKI III, a dále to byly náklady na řešení projektu, na který poskytla dotaci GAČR, projekty IROP, OPŽP a dalších projektů z účelových prostředků MK (KA, Podpora reprodukce majetku apod.).

Kromě osobních nákladů, které tvoří téměř 65 % celkových nákladů příspěvku na provoz, mají vzhledem k rozsáhlé činnosti NÚLK největší podíl na celkových nákladech:

- především ***náklady na služby***, což vyplývá z činnosti organizace – nejvyšší částky představují náklady na digitalizaci archivních materiálů, přepisy VHS a S-VHS, digitalizaci publikací, videodokumentace masopustů, jízdy králů, verbuňku, hodů, náklady na služby spojené s pořádáním MFF, vydavatelskou činnost, zpracování dat, propagaci, vystoupení souborů v rámci edukačních programů, technické dozory a další běžné služby (internet, telefony, vývoz odpadu, nájemné apod.).
- nemalý podíl tvoří ***náklady na opravy***, jejichž výše je zapříčiněna správou a údržbou rozsáhlého areálu, který tvoří cca 45 ha parkových a travnatých ploch a cca 100 objektů. V průběhu celého roku se prováděla běžná údržba v celém areálu parku a MVJVM – údržba objektů, zeleně, sadů a vinice, z důvodu vyšších tržeb byly provedeny některé rozsáhlejší opravy, především na některých objektech, kde bylo nutné z důvodů velkého poškození opravit střechy (objekty v MVJVM, hospodářské budovy), provést nové nátěry, elektro opravy, údržba zeleně a terénu, dále byla prováděna také potřebná údržba a opravy pracovních strojů a běžné opravy zařízení, budov v celém areálu a budovy zámku.

- další větší položkou v rozpočtu jsou ***náklady na energie, odpisy DM, náklady na spotřebu materiálu*** a také náklady z drobného dlouhodobého majetku.

Přehled výše nákladů s nejvyšším podílem na čerpání příspěvku, bez osobních nákladů za 5 let:

Náklady z činnosti (v tis. Kč)	2021	2022	2023	2024	2025
náklady celkem	60012	70932	74979	75253	78506
<i>z toho:</i>					
nákl. na nákup materiálu (úč. 501)	1416	1684	1674	1732	2087
nákl. na energie (úč. 502)	1984	4265	3166	3940	3552
nákl. na opravy (úč. 511)	16900	10803	8836	7013	4929
nákl. na služby (úč. 518)	10327	13436	17973	18063	21280
odpisy DM (úč. 551)	3556	4504	4846	6555	7168
nákl. z DDM (úč. 558)	1445	611	668	800	498

Z přehledu je patrný téměř stejnoměrný vývoj jednotlivých nákladů za posledních pět let. Náklady jsou ovlivněny také počtem realizovaných projektů v jednotlivých letech.

V roce 2020 a 2021 byla použita vyšší částka na realizaci oprav, kdy byly využity prostředky, které byly původně plánovány na služby, cestovné a další náklady, které nebylo možné v průběhu těchto let, vzhledem k vydaným opatřením z důvodu koronaviru čerpat. Také v roce 2022 byla větší částka finančních prostředků použita na opravy z důvodu vyšších tržeb, než bylo plánováno, a nutnosti provedení finančně náročnějších oprav.

Mimorozpočtové zdroje financování

Město Strážnice v souladu s uzavřenou smlouvou o dotaci poskytlo NÚLK finanční částku 800.000 Kč na 80. ročník Mezinárodního folklórního festivalu 2025 a Dětskou Strážnici 2025, která byla v celkové výši použita podle smlouvy k částečné úhradě nákladů spojených se zajištěním potřebných služeb v rámci pořádání Mezinárodního folklórního festivalu 2025 a Dětské Strážnice 2025.

Na základě smlouvy NÚLK obdržel v roce 2023 dar od Pojišťovny VZP a. s. v částce 25.000 Kč na podporu péče o zachování tradiční lidové kultury v NÚLK – na úhradu věcných nebo osobních nákladů spojených s provozem organizace. V roce 2023 bylo z daru čerpáno 12.400 Kč na pokrytí ostatních osobních nákladů, v roce 2024 byla z daru čerpána částka 6.049 Kč, rovněž na pokrytí ostatních osobních nákladů v roce 2025 byl čerpán dar v částce 1.766 Kč.

Následující tabulka znázorňuje ***podíl mimorozpočtových zdrojů k celkovým přijatým transferům*** za posledních pět let:

Výnosy z transferů	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Příspěvek od zřizovatele celkem</i>	<i>80817</i>	<i>97406</i>	<i>100198</i>	<i>84107</i>	<i>115643</i>
prostředky z rozpočtu ÚSC	0	500	500	550	800
ostatní příspěvky a dotace	767	757	1539	0	0
prostředky ze zahraniční	0	0	0	0	0
výnosy z transferů celkem	81584	98663	102237	84657	116443

Fondy organizace

Fond reprodukce majetku

Počáteční stav Fondu byl k 1. 1. 2025 ve výši 1,459.085,77 Kč

Fond reprodukce byl v roce 2025 tvořen ze zlepšeného hospodářského výsledku v částce 516.975,59 Kč a z odpisů dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku ve výši 5,539.396,08 Kč.

K 31. 12. 2025 byl Fond reprodukce čerpán v celkové výši 3,280.801,45 Kč na financování akcí:

- 134V131000146 Dostavba zemědělských usedlostí v MVJVM G15-G16 - 23.117,85 Kč
- 134V131000261 Rekonstrukce amfiteátru Bludník I. et., projektová dokumentace, II. a III. et. Realizace - 16.000 Kč
- 134V151000167 Dostavba lokality Dolňácko – zemědělské objekty G1-G3 - 141.650 Kč
- 134V151000166 Odkanalizování stávajících soc. zařízení, vč. jejich rek. a napojení na veřejnou kanalizaci 5.000 Kč
- Stavební úpravy cest v areálu MVJVM - 32.428 Kč
- Stavební úpravy cest v areálu MVJVM (oprava zdrojů) - -225.774,90 Kč
- Ekonomický informační systém WAM - 252.336 Kč
- Server - 364.209,50 Kč
- Pořízení optické sítě - 390.816 Kč
- Pořízení plynového kotle - 218.287 Kč
- Nákup sbírkových předmětů - 233.264 Kč
- Projektová příprava pro přístřešek objektu H11 - 44.165 Kč
- Pořízení čerpadla (vstupní budova do MVJVM) - 145.163 Kč
- Pořízení kopírky - 103.421 Kč
- Pořízení přívěsové plošiny - 784.080 Kč
- Správní poplatek pro akci oprava střechy v MVJVM na objektu C14 - 9.000 Kč
- Pořízení mapové aplikace - 170.000 Kč
- Pořízení vizuálního stylu MFF - 96.165 Kč
- Pořízení logo manuálu pro nehmotné kulturní dědictví - 103.840 Kč
- Snížení a úprava textilní haly - 129.880 Kč
- Projektová dokumentace pro Experimentální pracoviště - 92.814 Kč

Na účtu byla proúčtována směna pozemků na základě smlouvy uzavřené s Městem Strážnice. Město Strážnice směnilo pozemek v hodnotě 150.940 Kč a NÚLK v hodnotě 155.975 Kč.

Konečný stav Fondu reprodukce k 31. 12. 2025 činí **4,390.630,99 Kč**.

Na rok 2026 je rozpočtován Fond reprodukce ve výši cca 10,000 tis. Kč.

Finanční prostředky Fondu reprodukce jsou plánovány v roce 2026 na nákup sbírkových předmětů 100 tis. Kč, plynový kotel v hospodářském dvoře 230 tis. Kč, pořízení kopírky 115 tis. Kč, pořízení produkčního serveru a prodiskového pole 110 tis. Kč, mapové aplikace 200 tis. Kč, informačního systému ve vstupní budově do MVJVM 400 tis. Kč, mzdového informačního systému 120 tis. Kč, projektovou dokumentaci elektroinstalace v Průškově mlýně 250 tis. Kč, pořízení nových vrat v objektu G 11 (MVJVM) 300 tis. Kč, projektovou

dokumentaci stavby školy z Vápenek 400 tis. Kč, projektovou dokumentaci repliky hasičské zbrojnice 400 tis. Kč, rekonstrukci chodníku v areálu parku 2 mil. Kč, nákup osobního 7místného automobilu 2 mil. Kč, nákladní elektromobil 1,3 mil. Kč, aplikaci MFF 700 tis. Kč a opravy střech 1,4 mil. Kč.

Fond odměn

Počáteční stav Fondu k 1. 1. 2025 byl 291.852 Kč.

V roce 2025 byl Fond odměn tvořen ze zlepšeného hospodářského výsledku v částce 129.243 Kč a byl čerpán v částce 26.794 Kč na výplatu mimořádných odměn.

Konečný stav k 31. 12. 2025 je **394.301 Kč**.

Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření – fond nebyl v roce 2025 čerpán, konečný stav fondu k 31. 12. 2025 je **0,- Kč**.

Rezervní fond z ostatních titulů

Počáteční stav Fondu k 1. 1. 2025 byl 139.701 Kč.

Na účtu byly zaúčtovány zbývající finanční prostředky z daru z roku 2023 v částce 6.551 Kč, které nebyly použity v celkové výši v minulých letech, v roce 2025 byla čerpána částka 1.766 Kč na pokrytí nákladů spojených s činností NÚLK v oblasti péče o zachování tradiční lidové kultury (na ostatní osobní náklady), a dále byla na účtu zaúčtována částka 133.150 Kč (schválený převod prostředků Dlouhodobého koncepčního rozvoje z roku 2024), která byla použita v roce 2025 na stejný účel, jak bylo schváleno pro rok 2024.

Konečný zůstatek k 31. 12. 2025 je **4.785 Kč**.

Fond kulturních a sociálních potřeb

Počáteční stav Fondu k 1. 1. 2025 byl 199.465,80 Kč

Fond kulturních a sociálních potřeb byl v roce 2025 tvořen základním přidělem ze mzdových prostředků ve výši 242.150 Kč.

Fond byl čerpán ve výši 236.728 Kč:

příspěvky na stravování zaměstnanců	145.635 Kč
-------------------------------------	------------

příspěvky na penzijní připojištění	91.093 Kč
------------------------------------	-----------

Konečný stav Fondu kulturních a sociálních potřeb činí **204.887,80 Kč**.

Použití fondu FKSP je plánováno v roce 2026 rovněž na pokrytí části nákladů na stravování zaměstnanců, na penzijní a soukromé životní pojištění a společně pořádané kulturní akce a rekreaci.

Přehled čerpání finančních prostředků jednotlivých fondů za 5 let: (bez proúčtování evropských dotací na Rezervním fondu a Fondu reprodukce majetku v r. 2022 a 2023)

	2021	2022	2023	2024	2025
Čerpání fondů celkem (v tis. Kč)	6198	10814	6169	8347	3680
<i>z toho:</i>					
Rezervní fond	0	151	12	150	135
Fond reprodukce majetku	5822	9927	5652	7854	3281
Fond odměn	0	284	0	154	27
Fond kulturních a sociál. potřeb	376	452	505	189	237

Následující tabulka a graf znázorňují podíl zapojení fondů na celkových zdrojích financování organizace v posledních 5 letech:

v tis. Kč	2021	2022	2023	2024	2025
čerpaní fondů celkem (v tis. Kč)	6198	10814	6169	8347	3680
výnosy z transferů celkem	81584	98663	102237	84857	116443

Mzdové náklady

Upravený rozpočet

Skutečnost k 31. 12. 2025

Účet 521

Platy hlavní činnost vč. náhrad DNP	23.384,231 Kč	23,461.305 Kč
Platy instituc. podpora DKRVO	606.000 Kč	606.000 Kč
Náhrada při DNP	200.000 Kč	149.720 Kč
Celkem platy	24.190.231 Kč	24,217.025 Kč
OON hlavní činnost	1,730.133 Kč	1,731.899 Kč
OON účel. dotace z KA	247.000 Kč	247.000 Kč
OON instituc. podpora DKRVO	72.000 Kč	72.000 Kč
OON účel. podpora NAKI II.	875.000 Kč	875.000 Kč
Celkem OON	2,924.133 Kč	2,925.899 Kč
Celkem účet 521	27,114.364 Kč	27,142.924 Kč

Účet 524

Zák. poj. hlavní činnost	8,036.685 Kč	8,296.385 Kč
Zák. poj. instituc. podpora DKRVO	204.800 Kč	204.800 Kč
Zák. poj. účel. podpora NAKI II.	168.000 Kč	163.093 Kč

Celkem účet 524

8,409.485. Kč

8,664.278 Kč

Účet 527

Příděl do FKSP hlavní činnost

233.843 Kč

236.090 Kč

Příděl do FKSP instituc. podpora DKRVO

6.060 Kč

6.060 Kč

Celkem účet 527

239.903 Kč

242.150 Kč

Průměrný roční plat za rok 2025 činil 40.841 Kč.

Počet zaměstnanců celkem:

fyzický stav zaměstnanců k 31. 12. 2025

54 zaměstnanců

přepočtený stav zaměstnanců v r. 2025

49,41 zaměstnanců.

Nedočerpání úvazků ve výši 1,09 bylo z důvodu čerpání kratšího úvazku zaměstnankyně při nástupu po mateřské dovolené, dřívějším ukončením pracovního poměru z důvodu odchodu zaměstnance do starobního důchodu a pozdějším nástupu pracovníka do pracovního poměru, než bylo původně plánováno.

Mimorozpočtové prostředky na platy:

Na pokrytí části mimořádných odměn byl použit Fond odměn v částce 26.794 Kč, během roku 2025 byly refundovány platy jiným subjektům v částce 22.849 Kč.

Překročení limitu OON o částku 1.766 Kč bylo financováno z finančního daru od Pojišťovny VZP a.s. na pokrytí OON spojených s činnostmi NÚLK v oblasti péče o zachování tradiční lidové kultury.

Přehled čerpání osobních nákladů za 5 let:

Osobní nákl. (v tis. Kč)	2021	2022	2023	2024	2025
osobní nákl. celkem	31728	33260	35549	35521	36049
osobní nákl. účelové	3531	3763	3502	2186	2174

Ostatní osobní náklady

Na základě schváleného rozpočtu byla NÚLK přidělena částka 1,882.133 Kč (z toho na plnění úkolů v rámci Kulturních aktivit činila celková částka 247.000 Kč). Ostatní osobní náklady z Kulturních aktivit byly čerpány v plné výši.

Na základě žádostí o navýšení finančních prostředků na pokrytí ostatních osobních nákladů na zajištění průvodcovské služby došlo rozpočtovou úpravou k navýšení limitu OON o 95.000 Kč.

Z odboru výzkumu a vývoje byly přiděleny finanční prostředky z účelových prostředků na zajištění plnění Dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace v částce 72.000 Kč

a projektu *Jedna z nejohroženějších skupin historického stavebního fondu ČR: jedinečné technologie hliněných staveb s použitím kusového zdiva (válků) a způsoby jejich záchrany*, DH23P03OVV049 financovaného z programu výzkumu Národní a kulturní identity (NAKI III.) v částce 875.000 Kč.

Celková částka ostatních osobních nákladů po všech úpravách k 31. 12. 2025 činila **2,924.133 Kč**. Překročení limitu OON o částku 1.766 Kč bylo financováno z finančního daru od Pojišťovny VZP a.s. na pokrytí OON spojených s činností NÚLK v oblasti péče o zachování tradiční lidové kultury.

Přehled ostatních osobních nákladů podle jednotlivých projektů:

<i>Použití ostatních osobních nákladů v roce 2025:</i>		
<i>Provozní prostředky</i> Dohody o provedení práce:	recenzní řízení v rámci vydavatelské činnosti NÚLK (Národopisná revue, studie, publikace)	48800
	projekt Tady jsme doma	20000
	projekt Edukační programy v MVJVM a v zámku	44440
	projekt Mezinárodní folklorní festival	173995
	Projekt Jihočeský zpěvák	5000
Dohody o pracovní činnosti:	Průvodcovská služba (MVJVM, zámek)	1437898
<i>Celkem provozní OON</i>		1730133
<i>Účelové prostředky</i> Dohody o provedení práce:	KA - Muzičky	27000
	KA - Muzeum vivum (edukační programy v MVJVM)	220000
	DKRVO	72000
	NAKI II	875000
<i>Celkem účelové OON</i>		1194000
<i>Mimorozpočtové zdroje</i>	projekt Edukační programy v MVJVM a v zámku	1766
<i>Celkem OON</i>		2925899

Znázornění složení OON podle jednotlivých projektů (bez účelových prostředků) vzhledem k celkové částce OON:

Největší část v rozpočtu ostatních osobních nákladů, jak je patrné i z uvedeného grafu, činí náklady na průvodcovskou službu, v roce 2025 činila částka 1,437.898,- Kč. Hodinový plat průvodců byl stanoven ve výši 135,- Kč. Pro rok 2026 bychom chtěli zachovat tuto částku,

případně by bylo vhodné částku zvýšit alespoň na 140,- Kč za hodinu, což by nám mohlo pomoci lépe získávat kvalitní vysokoškolské studenty i v dalších letech, kteří by si jinak hledali brigády v podnikatelské sféře, z tohoto důvodu bude nutné plánovat další zvýšení částky na OON pro zajištění průvodcovské služby i pro rok 2026. Také v případě, že bude hodinová sazba ponechána na 135,- Kč, bude chybět v rozpočtu cca 500 tis. Kč, při dodržení zaručené mzdy by v rozpočtu scházela částka cca 700 tis. Kč.

Podíl OON průvodcovské služby na celkových OON (v tis. Kč)	2021	2022	2023	2024	2025
OON celkem (bez účelových)	1035	1245	1721	1715	1677
OON průvodcovská služba	778	954	1032	1295	1437

Bezúplatné převody majetku

NÚLK v roce přijal bezúplatně sbírkové předměty v celkové částce v celkové částce 79.730 Kč.

Výsledky vnitřních a vnějších kontrol

Činnost *interního auditu* v roce 2025 byla zaměřena na prověření podkladů pro výpočet mezd, prověření procesů v rámci pořízení zboží, služeb a stavebních prací na vzorku a prověření fungování vnitřního kontrolního systému při nakládání se státním majetkem.

Interním auditem nebyly zjištěny žádné věcné nedostatky v rámci prováděných auditů. Interním auditem nebyla stanovena nápravná opatření, byla stanovena pouze doporučení, která byla splněna.

V roce 2025 byly uskutečněny dvě vnější kontroly:

VZP ČR Hodonín provedla kontrolu plateb pojistného na veřejné zdravotní pojištění a dodržování ostatních povinností plátce pojistného. Kontrolou nebyly zjištěny žádné nedostatky.

Odbor interního auditu a veřejnosprávní kontroly MK ČR provedl kontrolu ověření využití účelové podpory poskytnuté na rok 2024, uznaných nákladů a finanční kontrolu projektu "Jedna z nejohroženějších skupin historického stavebního fondu ČR: jedinečné technologie hliněných staveb s použitím kusového staviva (válků) a způsob jejich záchrany. Ident. kód projektu DH23P03OVV049. Kontrolou nebyly zjištěny žádné nedostatky.

Projekty financované ministerstvem

Příspěvek na provoz – kulturní aktivity

Důležitou součástí rozpočtu NÚLK jsou účelové prostředky poskytnuté v rámci Příspěvku na provoz – kulturní aktivity. V letošním roce byla poskytnuta částka celkem **7.660 tis. Kč** na financování celkové nebo částečné realizace 4 projektů. Všechny projekty byly zrealizovány a dokončeny podle plánu v roce 2025.

Přehled jednotlivých projektů:

NULK001

projekt „MFF Strážnice – 80. ročník“ 3,000.000 Kč

Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši **3,000.000 Kč**.

NULK002

projekt „Domovina“ 700.000,- Kč

Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši **700.000 Kč**.

NULK_D42

projekt „Muzeum vivum - Interaktivní pořady pro děti“ 360.000 Kč

Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši **360.000 Kč**.

NULK

*projekt „Implementace Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví v r. 2025“
3,600.000 Kč*

Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši dotace **3,600.000 Kč**

Výzkum, vývoj a inovace

Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (neinv.)

Na základě rozhodnutí byly přiděleny NÚLK finanční prostředky v částce **1,211.000 Kč**.

Skutečné čerpání v roce 2025 bylo v částce 1,211.000 Kč, z Rezervního fondu byla navíc čerpána částka 133.150 Kč, která nebyla vyčerpána v roce 2024 a byla převedena na základě schválení OVV pro stejný účel pro rok 2025.

V souladu s Rozhodnutím MK č. j. MK 76481/2023 OVV ze dne 18. 12. 2023 o poskytnutí institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace na léta 2024-2028 na základě „Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace Národního ústavu lidové kultury na léta 2024-2028“, byl v roce 2025 naplňován dílčí cíl A a částečně i dílčí cíl B.

Oblast „*Etnologie – Výzkum vybraných jevů kulturního dědictví v oblasti tradiční lidové kultury České republiky*“, obor č. 50404, dle kap. III. A. Koncepce VO, byla v r. 2025 zachována. Téma obsažená v jednotlivých dílčích cílech byla pro sledované období roku 2025 naplněna v souladu s Koncepcí VO.

Výzkumné prostředí NÚLK je založeno na naplňování strategických dokumentů ČR a MK a vychází z naplňování definovaných specifických cílů a tematických priorit *Meziresortní koncepce aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity na léta 2023-2030 a Státní kulturní politiky 2021-2025+*. Cílem koncepce VO v letech 2024-2028 je prohloubit aplikovaný výzkum dvou významných oblastí kulturního dědictví v oboru etnologie. Konkrétně se jedná o lidový oděv (dílčí cíl A) a nástroje lidové hudby (dílčí cíl B). Primárně půjde o kvalitní odborné zpracování nového typu výsledku Aodb. Řešené dílčí cíle mají oporu v základním výzkumu jako zdroji potřebných nových informací a jsou vázány na institucionální podporu DKRVO. K úspěšnému naplnění jednotlivých aktivit byly uplatněny výzkumné metody, které jsou v souladu s moderním etnologickým výzkumem. Aplikovaná část byla vázána na audiovizuální dokumentaci, jež byla podložena strukturovaným scénářem a textem schválené odborné publikace (aktivita A). Cílem VO je, aby byly výsledky aplikovaného výzkumu přímo uplatněny v praxi, podobně jako tomu bylo u předchozí koncepce DKRVO na léta 2019-2022. Unikátní jevy vážící se na tradiční lidový oděv jsou zachyceny filmovým dokumentem. Jedná se o vyhledávaný typ odborného

výstupu, který nachází uplatnění především u zaměstnanců muzejních institucí, vedoucích a členů folklorních souborů a zájemců o tradiční lidový oděv.

Dílčí cíl A: Výzkum a dokumentace tradičních postupů lidového odívání.

V roce 2025 byl na základě předloženého a schváleného scénáře realizován film Lidový oděv na Chodsku. V úvodu filmu je stručné představení Chodska v kontextu vývoje a uplatnění lidového oděvu v tomto regionu. Jako podklad pro komentář byly použity historické filmové záběry, dobové fotografie a výtvarná díla. Následuje dokumentace jednotlivých pracovních postupů. Zachycen je způsob přípravy škrobové lázně a škrobení a žehlení rukávů z horního Chodska. Dále byl zpracován postup při oblékání 12 oděvních kompletů z horního a dolního Chodska, přičemž u devíti z nich byla natočena ještě varianta, celkově tedy bylo zachyceno 21 oděvních celků. Prezentované oděvy byly zvoleny na základě výzkumu v komunitě nositelů, kdy byly identifikovány jako signifikantní a zároveň nejčastěji oblékané. Filmový obraz doprovází průvodní slovo, které komentuje procesy zachycené kamerou. Slovo umožňuje doplnit detaily krojového oblékání, zdůraznit a objasnit zákonitosti a zásady spojené s péčí o kroj.

Publikace Lidový oděv na Chodsku autorky Lucie Kalousové, jejíž součástí je DVD se stejnojmenným filmovým dokumentem, sumarizuje výsledky výzkumu tradičního lidového oděvu užívaného v současnosti v oblastech horního a dolního Chodska. Identifikuje jednotlivé oděvní komplety, způsoby jejich nošení i úprav. Text je členěn do tematických kapitol, které se věnují pramenům a odborné literatuře k danému tématu a sledují historický vývoj ženského, mužského a dětského lidového oděvu.

V části projektu věnované tématu lidového oděvu na Hornácku proběhl terénní výzkum v obcích Suchov a Javorník. Výstupem výzkumu v Javorníku je studie, jejímž předmětem je identifikace lidového oděvu v obci v období od druhé poloviny 19. století do současnosti. Charakterizovány jsou všechny zdejší oděvní součásti včetně stříhové konstrukce, přitom je poukázáno na odlišnosti vůči krojům z okolních hornáckých obcí.

Dílčí cíl B: Výzkum a dokumentace plátkových aerofonů s měchem (dudy, vzdušnicové šalmaje) v českých zemích v průběhu 18. a 20. století a postupů jejich stavby na základě rozboru sbírkových předmětů z fondů českých muzeí s využitím zkušeností získaných při experimentální rekonstrukci těchto nástrojů.

Koncepce dokumentace tradičních řemesel je zaměřena zejména na zaznamenání technologických postupů výroby. Tento přístup byl plně uplatněn i při realizaci předchozích výzkumných aktivit věnovaných hudebním nástrojům. V případě dud se však otevřela možnost rozšířit dokumentární zpracování nad rámec samotné výroby a zahrnout rovněž zvukovou stránku nástroje, a to nejen u nově zhotoveného exempláře, ale také u dalších základních typů dud používaných na území České republiky. Nedochází přitom ke změně kontrolovatelných cílů. Zařazení sekvencí zachycujících hru na nástroj, a tedy i jeho zvukový projev, naopak zvyšuje vypovídací hodnotu výsledného výstupu oproti původnímu záměru.

V průběhu roku 2025 probíhaly práce zaměřené na úpravu a finalizaci scénáře filmového dokumentu věnovaného stavbě českých dud, a to na základě podrobněji rozpracovaných metodických východisek. Výsledný scénář má rozsah 48 stran a počítá s realizací sedmi natáčecích dnů u výrobce Pavla Čípa & synové v Zubří. Současně pokračovaly práce na dokončení textu připravované publikace, na jejíž spolupráci byla přizvána Mgr. Irena Novotná z Muzea středního Pootaví.

Výstupem výzkumného záměru je studie Jana Blažka věnující se gajdám a dudákům na Brněnsku, která přináší nová zjištění. Aktivní dudáci z brněnského venkova velmi brzy, koncem 19. století, zmizeli.

Díky tehdejšímu etnografickému hnutí se podařilo navázat spolupráci s možná posledním z nich. Jeho fotografie a dudy z jeho pozůstalosti byly vystaveny na Národopisné výstavě československé v roce 1895 a jsou uloženy ve sbírce Národního muzea. Vlastivědné muzeum v Olomouci zapůjčilo druhý exemplář konstrukčně složitěho hudebního nástroje městskému muzeu v Ořechově. Tyto čtyřhlasé dudy jsou jedinými dochovanými svého druhu v českých zemích. Čtyřhlasé dudy jsou charakteristické pro chorvatské etnikum, ale byly rozšířené i v karpatské oblasti a pravděpodobně se rozšířily i dále. Studie si klade za cíl podat co nejživější obraz tradice dudácké hudby na Brněnsku, přinést poznatky z pramenného výzkumu, z úsilí o technickou dokumentaci, z restaurování nástroje a regionálního repertoáru.

Dalším výstupem je studie Jiřího Höhna, která se zaměřuje na detailní analýzu fondu hudebních nástrojů ve sbírkách NÚLK, jakožto jedinečného odrazu proměny hudebního instrumentáře lidové kultury na území ČR. Nastiňuje také stav či přesněji řečeno způsob jeho zpracování a specifika, jež jsou spojena s dokumentací hudebních nástrojů lidové kultury. Dotýká se rovněž projektů věnovaných experimentální stavbě, které vycházejí právě ze studia strážnického fondu.

Aplikovaný výzkum Národní a kulturní identity 2023-2027 NAKI III.

Projekt DH23P03OVV049 *Jedna z nejohroženějších skupin historického stavebního fondu ČR: jedinečné technologie hliněných staveb s použitím kusového staviva (válků) a způsoby jejich zachrany.*

NÚLK byly na základě smlouvy č. 049/2023/OVV ze dne 30. 1. 2023 přiděleny finanční prostředky na rok 2025 ve výši 1.185.000 Kč. Finanční prostředky byly čerpány v částce 1,184.310 Kč.

Nečerpané finanční prostředky v částce 690 Kč jsou vedeny na účtu dlouhodobých záloh a budou vráceny po ukončení projektu na účet poskytovatele dotace.

Hlavním cílem předloženého projektu je vytvoření komplexního nástroje k záchraně kriticky ohrožených historických hliněných staveb, které byly budovány z hliněných válků. Jedná se o jednu z nejohroženějších skupin historického stavebního fondu, jenž je dodnes dochován pouze torzovitě. Dosavadní znalosti o počtu, lokalizaci, způsobu stavby, materiálovém složení a fyzikálních vlastnostech budou projektem rozvinuty, zveřejněny a připraveny pro využití v opravách a rekonstrukcích. Důraz bude kladen na praktické zvládnutí archaických či rudimentálních stavebních technik, které by bez systematického aplikovaného výzkumu upadly zcela v zapomnění. Tento krok má nesmírný poznávací a hlavně pragmaticko-aplikační význam pro prezentaci lidové architektury. Záchrana hmotných kulturních jevů (hliněné války ve tvaru rovnostranného trojúhelníka známé ze střední Moravy) je nadnárodního významu, protože podle doposud zjištěných poznatků tyto stavební prvky v Evropě nemají obdobu. V rámci projektu bude u historických hliněných staveb v závěrečné fázi jejich životního cyklu vypracována destruktivní metoda pasportizace, která bude sloužit pro jejich detailní technickou dokumentaci. Ověřené poznatky budou sloužit především při budování kopií objektů v muzeích v přírodě a mohly by být použitelné i v oblasti památkové péče. Specializovaná mapa historických hliněných staveb bude spojovat databázové informace z více zdrojů s nově zdokumentovanými objekty. Vybrané jevy budou široké veřejnosti online zpřístupněny formou tzv. „virtuálních dvojčat“.

V roce 2025 řešitelé projektu dále pokračovali v experimentálním výzkumu, který tvoří základ pro vznik hlavních i vedlejších výsledků projektu. Klíčovou náplní byly zkoušky hliněných materiálů a barevných vrstev, přičemž značná pozornost byla věnována experimentálním pracím a laboratorním testům. Součástí řešení projektu rovněž byla řízená demolice stodoly v obci Slup.

Individuální a systémové dotace na financování programů a akcí

akce č. 134V131000078 - NÚLK- Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy - Hornácko, terénní úpravy (neinvestiční prostředky)

Celková výše nákladů podle Rozhodnutí činila (vč. vlastních zdrojů) 8,180.290 Kč, z toho dotace 8,050.000 Kč (neinvestiční dotace).

V říjnu 2018 byla na základě podané žádosti NÚLK, Rozhodnutím o poskytnutí dotace dne 25. 10. 2018, poskytnuta zřizovatelem dotace na realizaci investiční akce č. 134V131000078 - „NÚLK – Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy – Hornácko, terénní úpravy“.

Projektová dokumentace pro územní povolení byla zpracována odpovědným projektantem v průběhu roku 2017. Projekt řešil provedení terénních úprav za účelem formování expoziční krajiny Muzea vesnice jihovýchodní Moravy.

Výběrové řízení na dodavatele stavby se uskutečnilo v měsících červenec – září 2019 a dne 13. 9. 2019 byla uzavřena Smlouva o dílo.

Akce byla ukončena v plánovaném termínu do konce roku 2024. Skutečné celkové náklady činily 5,841.074,44 Kč, z toho dotace 5,631.289,44 Kč. Vyúčtování akce nebylo do konce roku 2025 zřizovatelem schváleno.

akce 134V131000146 NÚLK – Areál MVJVM – lok. Dolňácko – dostavba zemědělských usedlostí G 15, G 16 (investiční)

Na základě aktualizovaného Rozhodnutí o poskytnutí dotace ze dne 5. 5. 2025 byla NÚLK přidělena částka (vč. vlastních zdrojů) 13,370.586,15 Kč, z toho dotace 12,651.125 Kč (investiční).

Jedná se o dostavbu zemědělských staveb budovaných začátkem 20. století v regionu „Dolňácko“. Součástí objektu G 15 bylo v prostoru „maštale“ vybudováno sociální zázemí pro návštěvníky. V objektu G 16 bude umístěna expozice ševcovské dílny.

Plánovaná realizace akce byla podle Rozhodnutí do 30. 6. 2025.

Akce byla ukončena v plánovaném termínu. Skutečné celkové náklady činily 13,370.586,15 Kč, z toho dotace 12,651.125 Kč. Vyúčtování akce nebylo do konce roku 2025 zřizovatelem schváleno.

SMVS 134V131000216 NÚLK Strážnice – Výstavba technické infrastruktury v rámci výstavby přístaviště Strážnice I. a II. etapa (neinvestiční)

Na základě změnového Rozhodnutí o poskytnutí dotace ze dne 29. 5. 2024 byla NÚLK poskytnuta investiční dotace ve výši 7,270.000 Kč.

Projekt řeší opravu zpevněných ploch části inženýrských sítí v okolí vstupního objektu do areálu Muzea vesnice jihovýchodní Moravy, vč. sadových úprav a výstavby průlehu, která je vyvolána výstavbou rozšíření přístaviště na pravé straně Bařova kanálu.

Plánovaná realizace akce byla podle Rozhodnutí do 30. 6. 2024.

Akce byla ukončena v plánovaném termínu. Skutečné celkové náklady činily 6,498.152,54 Kč, z toho dotace 6,444.112,54 Kč, z poskytnuté zálohy na dotaci byla na účet MK vrácena částka 0,14 Kč dne 15. 1. 2025. Vyúčtování akce nebylo do konce roku 2025 zřizovatelem schváleno.

SMVS 134V131000259 NÚLK – amfiteátr Zahrada – objekt promítárny – Sociální zázemí (investiční)

Na základě aktualizovaného Rozhodnutí o poskytnutí dotace ze dne 3. 4. 2024 byla NÚLK poskytnuta částka (vč. vlastních zdrojů) 2,684.095 Kč, z toho dotace 2,600.000 Kč (investiční).

Koncem r. 2023 podala naše organizace žádost o přidělení dotace na výstavbu sociálního zázemí pro personál zajišťující provoz amfiteátru Zahrada v rámci pořádání Mezinárodního folklorního festivalu, ale i ostatních kulturních akcí konaných v prostorách amfiteátru.

Předpokládaný termín dokončení akce byl 30. 6. 2025.

Akce byla dokončena v roce 2024. Skutečné celkové náklady činily 2,537.167,02 Kč, z toho dotace 2,448.072,02 Kč. Vyúčtování akce nebylo do konce roku 2025 zřizovatelem schváleno.

SMVS 134V131000260 NÚLK – Strážnice – Stavební úpravy cest v areálu MVJVM (I. etapa) (investiční)

Na základě aktualizovaného Rozhodnutí o poskytnutí dotace ze dne 10. 6. 2025 NÚLK byla poskytnuta částka (vč. vlastních zdrojů) 7,576.683,37 Kč, z toho dotace 6,500.000 Kč (investiční).

Koncem r. 2023 podala naše organizace žádost o přidělení dotace na I. etapu opravy a dostavby páteřní areálové komunikace ve skanzenu. Záměrem bylo, aby použitý povrch odrážel historický vývoj cest a komunikací jednotlivých regionů, které jsou v areálu Muzea vesnice jihovýchodní Moravy zastoupeny.

Předpokládaný termín dokončení akce byl 31. 12. 2025. Akce byla ukončena v plánovaném termínu.

Skutečné celkové náklady činily 7,578.683,38 Kč, z toho dotace 6,500.000,- Kč. Vyúčtování akce nebylo do konce roku 2025 zřizovatelem schváleno.

SMVS 134V131000261 NÚLK – Strážnice – areál zámeckého parku – Rekonstrukce amfiteátru Bludník – I. et., projektová dokumentace, II a III. et. Realizace (investiční)

Na základě Rozhodnutí o poskytnutí dotace ze dne 6. 12. 2023 NÚLK byla poskytnuta dotace v částce celkem 41,000.000 Kč.

Koncem r. 2023 podala naše organizace žádost o přidělení dotace na celkovou rekonstrukci amfiteátru Bludník, který je jedním z klíčových objektů v rámci konání Mezinárodního folklorního festivalu, ale i dalších kulturních akcí pořádaných v areálu zámeckého parku v rámci letní sezóny.

Realizace projektu byla rozčleněna do tří etap: I.et. – Studie rekonstrukce amfiteátru (prověření technického stavu objektu, architektonicko - urbanistické řešení), II. etapa – projektová dokumentace, III. Etapa – realizace

V roce 2024 byla vysoutěžena projekční firma, která vypracovala architektonický návrh stavebních úprav objektu amfiteátru Bludník, včetně projektové dokumentace pro povolení záměru rekonstrukce amfiteátru (úprava dispozičního řešení vnitřních prostor objektu, projekt kácení a náhradní výsadby zeleně). Vynaložené finanční prostředky na dokumentaci činily 2,508,117,04 Kč. Povolení záměru bylo vydáno dne 13. 5. 2025.

Součástí dokumentace byl i provedený stavebně – technický průzkum, ze kterého vyplynulo, že stávající železobetonová konstrukce objektu vykazuje výrazné množství vážných vad a poruch a zbytková životnost konstrukce se odhaduje max. na 5–10 let. Vzhledem k uvedenému, byla v r. 2024 – 2025 zpracována studie proveditelnosti (vynaložené finanční náklady 242.000,- Kč), která posoudila, jak záměr rekonstrukce amfiteátru, tak i výstavbu nového, a to jak z hlediska ekonomického, tak i z hlediska provozně – technického. Ze studie vyplynulo, že jak z ekonomického, tak i provozně technického hlediska bude vhodnější výstavba nového amfiteátru. V návaznosti na uvedené, ale i vzhledem k termínu ukončení programového období, ze kterého je projekt financován, bylo v srpnu 2025 požádáno o změnu rozhodnutí a to o realizaci et. II, tj. vypracování dokumentace pro povolení záměru výstavby nového amfiteátru a vypuštění (nerealizování) III. et. Předpokládaný termín dokončení akce je 30. 6. 2026.

SMVS 134V131000262 NÚLK – Strážnice – Vstupní objekt do areálu MVJVM – Zateplení střešního pláště objektu č. p. 1510 (investiční)

Na základě aktualizovaného Rozhodnutí o poskytnutí dotace ze dne 29. 5. 2024 byla NÚLK poskytnuta dotace v částce celkem (vč. vlastních zdrojů) 4,207.884,38 Kč, z toho dotace 3,000.000 Kč

Koncem r. 2023 podala naše organizace žádost o přidělení dotace na zateplení střešního pláště objektu č. p. 1510, z důvodu snížení energetické spotřeby.

Předpokládaný termín dokončení akce byl 30. 6. 2025. Akce byla ukončena do konce roku 2024. Skutečné celkové náklady činily 4,207.884 Kč, z toho dotace 3,000.000 Kč

SMVS 134V151000166 - NÚLK - areál ZP - Odkanalizování stávajících sociálních zařízení, vč. jejich rek. a napojení na veřejnou kanalizaci (investiční)

Koncem r. 2024 byla MK ČR naší organizaci poskytnuta dotace na realizaci odkanalizování JV části areálu zámeckého parku v celkové výši 9,7 mil. Kč., na základě čehož bylo zahájeno

výběrové řízení na dodavatele stavby. Vítězná cenová nabídka však převýšila přidělenou dotaci o cca 400 tis. Kč, z tohoto důvodu byla podána žádost o navýšení dotace. Žádosti o navýšení dotace bylo vyhověno.

Na základě aktualizovaného Rozhodnutí o poskytnutí dotace ze dne 23. 11. 2025 byla NÚLK poskytnuta částka 10,099.200,31 Kč.

V roce 2025 byla čerpána částka 86.152 Kč. Plánované dokončení akce je do 31. 12. 2026.

SMVS 134V151000167 - NÚLK - areál MVJVM - Dostavba lokality Dolňácko - Zemědělské objekty G1, G2, G3 (investiční)

Koncem r. 2024 byla MK ČR naší organizaci poskytnuta dotace na realizaci dostavby zemědělských usedlostí z lok. Moravského Dolňácka – G1, G2, G3, v celkové výši 13 mil. Kč., na základě čehož bylo zahájeno výběrové řízení na dodavatele stavby. Vítězná cenová nabídka však převýšila přidělenou dotaci o cca 960 tis. Kč, z tohoto důvodu byla podána žádost o navýšení dotace. Žádosti o navýšení dotace bylo vyhověno.

Na základě aktualizovaného Rozhodnutí o poskytnutí dotace ze dne 24. 11. 2025 byla NÚLK poskytnuta částka 13,957.526,31 Kč.

V roce 2025 byla čerpána částka 43.076 Kč. Plánované dokončení akce je do 31. 12. 2026.

B. ČINNOST NÁRODNÍHO ÚSTAVU LIDOVÉ KULTURY V ROCE 2025

B/1 IMPLEMENTACE ÚMLUVY O ZACHOVÁNÍ NEMATERIÁLNÍHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ (UNESCO) A KONCEPCE ÚČINNĚJŠÍ PÉČE O TRADIČNÍ LIDOVOU KULTURU V ČR

V souvislosti s úlohou Ministerstva kultury při naplňování Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO zajišťoval NÚLK v roce 2025 odborné, metodické a expertní služby na republikové i mezinárodní úrovni. Pokračovalo posilování spolupráce s krajskými pracovišti prostřednictvím pracovních setkání ICH Café, porad a odborných seminářů.

1/1 KULTURNÍ STATKY TRADIČNÍ LIDOVÉ KULTURY

Administrace národního seznamu

V roce 2025 prošel systém inventarizace nemateriálního kulturního dědictví v České republice zásadní proměnou. Důvodem bylo jednak sladění národního přístupu s aktuálními mezinárodními standardy péče o živé kulturní dědictví, jednak potřeba reagovat na proměny současné společnosti a rozšířit dosavadní pojetí nemateriálního kulturního dědictví nad rámec tradiční lidové kultury.

Klíčovým nástrojem této transformace se stal nový Metodický pokyn pro vedení soupisu nemateriálního kulturního dědictví České republiky, zpracovaný pracovníky NÚLK a vydaný Ministerstvem kultury v září 2025. Dokument vymezuje jasnou strukturu systému, role jednotlivých aktérů a transparentní postupy spojené se zápisem, sledováním a případným vyřazením statků.

Významnou změnou je rozšíření institucionální spolupráce prostřednictvím zapojení Ministerstva zemědělství, stvrzené Memorandem o spolupráci uzavřeným v dubnu 2025. Oblast nemateriálního agrárního dědictví je nově rozvíjena ve spolupráci s Národním zemědělským muzeem a zahrnuje tradice, znalosti a dovednosti spojené s hospodařením, zpracováním produktů a péčí o krajinu. V oblasti nemateriálního agrárního dědictví bude Národní zemědělské muzeum ve vztahu k seznamu zastávat obdobnou roli jako NÚLK, který bude mít na starost všechny ostatní oblasti živého kulturního dědictví. Obě instituce budou na vedení Seznamu úzce spolupracovat.

Nový systém posiluje participativní charakter inventarizace a odpovědnost nositelů kulturního dědictví. Každý zápis je podmíněn jejich svobodným, předem daným a informovaným souhlasem a aktivním zapojením do procesu. Zároveň byly zavedeny přehlednější formuláře, možnost rozšíření okruhu nositelů, jasné postupy při označení statku za ohrožený a mechanismy řešení jeho zániku. Transformace systému v roce 2025 představuje posun k otevřenějšímu, srozumitelnějšímu a udržitelnějšímu modelu inventarizace nemateriálního kulturního dědictví v České republice.

Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury ČR

Pracovníci NÚLK poskytovali konzultace budoucím předkladatelům nominací statků česká házená, trubačství, kosení luk. Na půdě Ministerstva kultury ČR (dále jen MK ČR) proběhlo 19. 6. 2025 jednání Národní rady pro tradiční lidovou kulturu. Semináře k inventarizaci nemateriálního kulturního dědictví 25. a 26. 11. 2025 v Národním zemědělském muzeu v Praze se kromě NÚLK zúčastnili zástupci Ministerstva kultury, Národního zemědělského muzea a pracovišť pověřených péčí o tradiční lidovou kulturu. Akci podpořily Ministerstvo kultury a Muzeum východních Čech v Hradci Králové.

Dokumentace - Myslivost

V rámci redokumentačních aktivit byla provedena dokumentace Národních mysliveckých slavností v Ohradě 21. 6. 2025. Byla zpracována periodická redokumentační zpráva statku zapsaného do Seznamu nemateriálních statků TLK ČR.

Dokumentace – Vodění Jidáše

V rámci monitorování statku Vodění Jidáše v Pardubickém kraji byla dozorována dokumentace Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě a uskutečnila se on-line konzultace nad získanými materiály.

Dokumentace – Tradiční léčebné procedury a odkaz V. Priessnitze

V lázních Jeseník byla v roce 2025 provedena redokumentace a zúčastněné pozorování aktuálních projevů statku.

Dokumentace – Technologie tkaní činovati na Horňácku

V průběhu měsíce října proběhla redokumentace statku v dílnách obou aktivních nositelů statku. Byla zpracována periodická redokumentační zpráva statku zapsaného do Seznamu nemateriálních statků TLK ČR.

Dokumentace - Dudácká tradice v ČR

Proběhla periodické redokumentace na mezinárodním dudáckém festivalu Gajdefest 9. a 10. 8. 2025. Proběhlo setkání výrobců dud a odborníků 3.–5. 10. 2025 ve Strážnici v prostorách NÚLK. Byla zpracována periodická redokumentační zpráva statku zapsaného do Seznamu nemateriálních statků TLK ČR.

Dokumentace - Technologie pivovarnického bednářství

Redokumentace a podrobná fotografická dokumentace byla provedena dne 24. 4. 2025 v Plzni. Byla zpracována periodická redokumentační zpráva statku zapsaného do Seznamu nemateriálních statků TLK ČR.

Dokumentace – Ruční výroba žinylkových textilií v Hlinsku

V měsíci říjnu došlo k redokumentaci statku v dílně jediného aktivního nositele statku v Hlinsku. Byla zpracována periodická redokumentační zpráva statku zapsaného do Seznamu nemateriálních statků TLK ČR.

Dokumentace – Zlatá sobota v Žarošicích

Dokumentace pouti, poutní mše svaté a průvodu s osvětlenými sochami Panny Marie se uskutečnila dne 13. 9. 2025 v Žarošicích.

Dokumentace – Zavádka na Hanáckém Slovácku

Podrobná fotografická dokumentace obřadního tance zavádka byla provedena za účasti externího fotografa 26. 8. 2025 v obci Vrbice na Břeclavsku.

Vizuální identita a logomanuál nemateriálního kulturního dědictví

Na základě veřejné dvoukolové soutěže, která probíhala od září do listopadu 2025, byl odbornou porotou vybrán vítězný návrh na logo a vizuální identitu nemateriálního kulturního dědictví. Z prvního kola postoupily tři návrhy, které byly dopracovány a ve druhém kole osobně prezentovány před porotou.

Autorkou vítězného návrhu se stala Anna Chodurová. Nové logo bude sloužit pro prezentaci a popularizaci nemateriálního kulturního dědictví ČR.

Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO - Reprezentativní seznam, Seznam nejlepších praktik

Jan Blažek se 14. 5. 2025 zúčastnil online setkání evropské sítě koordinátorů periodických zpráv Úmluvy 2003. NÚLK byl zapojen do druhého ročníku oslav Dne nemateriálního kulturního dědictví. NÚLK byl třemi členy zastoupen na semináři Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví, který ve dnech 26.–28. 5. 2025 uspořádaly Muzeum východních Čech ve spolupráci s NÚLK a podporou Ministerstva kultury v Muzeu východních Čech. Zúčastnili se zástupci Ministerstva kultury, Národního zemědělského muzea a pracovišť pověřených péčí o tradiční lidovou kulturu. V termínech 27. 1., 24. 3. a 22. 9. 2025 proběhla pravidelná ICH café – online prostor pro setkání Ministerstva kultury, NÚLK a pracovišť pověřených péčí o tradiční lidovou kulturu.

Zastoupení ČR - Jednání výboru Úmluvy

Ve dnech 8.–13. 12. 2025 proběhlo v Novém Dillí v Indii 20. zasedání Mezivládního výboru pro zachování nemateriálního kulturního dědictví. Výbor má 24 členů. Českou delegaci tvořili zástupci Ministerstva kultury (Dita Limová, Kateřina Klementová), Národního ústavu lidové kultury (Martin Šimša, Eva Kuminková, Jan Blažek), Národního institutu pro kulturu (Lenka Lázňovská) a ochotnického divadla (Jakub Pilař). V souvislosti se zápisem hraní ochotnického divadla v ČR na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva byl tento prvek prezentován v rámci doprovodného programu, což se těšilo hojného zájmu zahraničních delegátů. Delegace byla také přijata paní velvyslankyní Eliškou Žigovou na ambasádě České republiky. Druhým rokem byla zúčastněna i práce členů České národopisné společnosti vč. zástupců NÚLK, kteří hodnotili nominace na seznamy Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví podané k projednání Výborem. Členům delegace se daří navazovat nové kontakty a spolupráci v oblasti nemateriálního kulturního dědictví napříč většinou kontinentů.

Dokumentace – slovácký verbuňk

Fotografická dokumentace slováckého verbuňku byla provedena dne 26. 8. 2025 v obci Vrbice na Břeclavsku v rámci hodového průvodu a odpolední hodové taneční zábavy. Byl zachycen verbuňk hanácko-slováckého tanečního typu v podání místní chasy i starších ženatých mužů. Do archivu bylo dodáno 340 ks. fotografií. Fotodokumentace byla zajištěna ve spolupráci s externím dodavatelem Michalem Adamcem.

Dokumentace - Masopustní občůzky a masky na Hlinecku

Jan Blažek pořídil v rámci dokumentace obsáhlou fotodokumentaci Masopustní občůzky a masek ve Vortové dne 22. 2. 2025 v rozsahu 300 fotografií.

Dokumentace - Jízda králů na jihovýchodě České republiky

V roce 2025 se uskutečnila dokumentace jízdy králů v Hluku dne 6. 7. 2025. Bylo pořízeno 300 fotografií. Navštíveny byly beseda o jízdě králů ve Skoronicích s Marií Holcmanovou 22. 10. 2025 v Hustopečích a představení knihy Jízda královská 16. 12. 2025 v Kyjově.

Dokumentace - Sokolnictví - žijící lidská tradice

V letošním roce bylo sokolnictví dokumentováno v rámci Národních mysliveckých slavností v Ohradě dne 21. 6. 2025, kde bylo pořízeno 52 fotografií.

Dokumentace - Loutkářství na Slovensku a v Česku

V rámci redokumentačních aktivit byla provedena dokumentace krajské postupové přehlídky Skupovy Strakonice dne 21. 3. 2025 (209 fotografií).

Dokumentace – Modrotisk

Dokumentace projevů modrotisku v umělecké tvorbě se uskutečnila v rámci výstavy Modré na bílém s podtitulem Antonie Dostálková a její modrotisková tvorba dne 14. 3. 2025 v Masarykově muzeu v Hodoníně.

Dokumentace – Lidová tradice výroby vánočních ozdob ze skleněných perel

V rámci semináře pro pedagogy projektu Tady jsme doma. Regionální folklor do školy byla připravena přednáška zaměřená na rozšíření povědomí o statku *Ruční výroba ozdob z foukaných skleněných perel pro vánoční stromek* a jeho možném využití ve výuce základních a mateřských škol. Součástí byla ve spolupráci s firmou Rautis také praktická dílna. Ve dnech 29. 11. – 4. 12. 2025 byl v rámci programu Radujme se, veselme se... ve skanzenu Strážnice zařazen výklad a prezentace historických vánočních ozdob ze skleněných korálků ze sbírek NÚLK a rovněž praktické ukázky vyrábění těchto ozdob ze současné produkce firmy Rautis.

Dokumentace – Vorařství

V rámci akce Vltava slavná a splavná, pořádaná ke 150. výročí premiéry symfonické básně Bedřicha Smetany, byla dne 2. 9. 2025 provedena dokumentace voroplavby v úseku Štěchovice – Davle v Praze.

Prezentace – Slovácký verbuňk

Sbor lektorů a znalců slováckého verbuňku byl zapojen do příprav a realizace semináře pro tanečnický verbuňk, který proběhl kombinovanou (prezenční i online) formou dne 8. 3. 2025 ve Strážnici. Zúčastnilo se ho přes 30 tanečníků. Jednání členů Sboru lektorů a znalců slováckého verbuňku se konalo dne 13. 11. 2025 v NÚLK.

Předkolo Soutěže a Finále Soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku proběhly jako samostatné programy v rámci MFF Strážnice dne 28. 6. 2025. Videodokumentace, která byla zajišťována externími dodavateli Michalem Adamcem a Stanislavem Loveckým, i fotodokumentace regionálních kol Soutěže byla provedena v následujících lokalitách a termínech:

KYJOVSKO – Ratíškovice, 12. 4. 2025 (garant: Tomáš Machalínek)

BRNĚNSKO – Moravské Knínice, 3. 5. 2025 (garant: Miroslav Vymazal)

HORNÁCKO + STRÁŽNICKO, VESELSKO – Petrov, 24. 5. 2025 (garanti: Ladislav Jagoš, Josef Šťastný)

UHERSKOBRODSKO – Vlčnov, 24. 5. 2025 (garant: Petr Vozár)

UHERSKOHRADIŠŤSKO – Staré Město, 31. 5. 2025 (garant: Josef Bazala)

PODLUŽÍ – Tvrdonice, 7. 6. 2025 (garant: Štěpán Hubačka)

HANÁCKÉ SLOVÁCKO – Krumvíř, 14. 6. 2025 (garant: Miroslav Vymazal)

Prezentace - Jízda králů - Sbor pro Jízdu králů, přednášky

Sbor pro ochranu a uchování jízdy králů na Moravě zasedal dne 30. 10. 2025 za účasti zástupců z Vlčnova, Kunovic, Skoronic, Hluku a Ketkovic. Do filmového fondu byl získán film z vožení krále v Ketkovicích z roku 1958.

Přednáška pro školy proběhla dne 13. 5. 2025 v Základní škole Ketkovice.

Prezentace - Jízda králů - putovní výstava

Putovní výstava byla uvedena v rámci doprovodného programu na MFF Brno ve dnech 28.–31. 8. 2025.

Prezentace – putovní výstava Nemateriální statky TLK ČR

Výstava byla aktualizována o panel s nově zapsanými statky. Prezentace výstavy se uskutečnila během měsíce září 2025 v Českých Budějovicích.

Ve spolupráci s Českými centry v zahraničí byla realizována exteriérová Výstava Živé poklady Česka ve dnech 2. 4. – 10. 7. 2025 v Káhiře v Egyptě.

Výzkum - Vliv Soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku na jeho existenci, podobu regionálních stylů a teritoriální rozšíření

Víceletý výzkum řešitelky Jarmily Teturové pokračoval terénním výzkumem zaměřeným na rozšiřování verbuňku ze slováckého subregionu Uherskobrodsko do přechodové oblasti Luhačovického Zálesí. Při výzkumu bylo využito metody nezúčastněného pozorování, dotazníkového šetření kvalitativního typu a na něj navazujících řízených rozhovorů. Výsledkem výzkumu bylo potvrzení hypotézy, že k šíření tohoto tance docházelo od konce 20. století v důsledku působení významných tanečních osobností. V současnosti je verbuňk plnohodnotně zastoupen v tanečním repertoáru lokálních folklorních souborů. Při jeho provedení jsou uplatňovány prvky uhersko-brodského tanečního stylu. Výzkum následně směřoval k ověření situace v sousední etnografické oblasti Moravské Kopanice, kde bylo, dle provedeného archivního bádání, doloženo praktikování verbuňku několika tanečníky v prvních letech 21. století. V současné době zde nebyl zjištěn žádný aktivní tanečník verbuňku.

I/2 IMPLEMENTACE KONCEPCE ÚČINNĚJŠÍ PÉČE O TRADIČNÍ LIDOVOU KULTURU V ČR

Metodické, expertní, konzultační a informační služby v oblasti TLK

Odborní pracovníci NÚLK poskytovali průběžně během roku 2025 konzultace tematicky zaměřené na různé projevy z oblasti hmotného i nehmotného kulturního dědictví novinářům, redaktorům, reportérům, studentům středních i vysokých škol, pracovníkům vědeckých a pamět'ových institucí, vedoucím folklorních souborů a laickým zájemcům o danou problematiku. Celkem bylo vyřízeno 146 konzultací.

Prezentace výsledků dotazníkových šetření o TLK formou interaktivní mapy

Z důvodu ukončení technické podpory ze strany poskytovatele softwaru došlo k omezení dostupnosti interaktivní mapy. V průběhu roku byly hledány a testovány jiné možnosti prezentace mapové aplikace.

Správa a rozšiřování webových prezentací NÚLK

Webové stránky NÚLK www.nulk.cz slouží k prezentaci činnosti NÚLK. Návštěvnost webu dosáhla v roce 2025 60 tisíc uživatelů. Na facebookovém profilu se počet sledujících navýšil na 5 100 návštěvníků. Profil na sociální síti Instagram zaznamenal 59 sledujících.

Web www.lidovakultura.cz plní funkci rozcestníku pro zájemce o poznatky týkající se tématu tradiční lidové kultury. Databáze folklorních souborů, hudebních těles a sborů byla aktualizována. Návštěvnost webu se drží na 8400 uživatelech, počet sledujících na facebookovém profilu zůstal nezměněn na 4600 návštěvnících.

Webové stránky www.festivalstraznice.cz jsou věnovány Mezinárodnímu folklornímu festivalu Strážnice a folklornímu festivalu Dětská Strážnice. Jejich využívání úzce souvisí s přípravou a realizací festivalu. Návštěvnost webu byla 43 tisíc uživatelů, facebookový profil zaznamenal navýšení počtu sledujících na 17 tis., instagramový účet dosáhl 3700 sledujících.

Web prezentující Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy www.skanzenstraznice.cz byl aktualizován zejména v sekci akcí pro veřejnost. Návštěvnost webu byla 40 tis. uživatelů, facebookový profil Skanzenu Strážnice měl 11 tis. sledujících a instagramový účet 425 sledujících.

Tady jsme doma – Regionální folklor do školy

V projektu Tady jsme doma – Regionální folklor do školy byla v roce 2025 vydána na webových stránkách a rozeslána členům projektu čtyři čísla Zpravodaje (č. 55–59).

Do projektu se nově zapojilo pět nových základních a mateřských škol, konkrétně ZŠ a MŠ Střítež, ZŠ a MŠ Březůvky, ZŠ a MŠ Mimoň, ZUŠ Strakonice a Královská školka (pobočky Písek, Vimperk, Strakonice). V roce 2025 v projektu pracuje 44 mateřských a základních škol (cca 80 učitelů, 105 tříd a asi 1300 žáků).

V průběhu 80. ročníku MFF Strážnice 2025 se uskutečnil pořad Ivy Kašparové a Vladimíra Pavelky *Tady jsme doma. Neobyčejné obyčejnosti*, kde v rámci projektu účinkovaly děti zapojené do projektu v ZŠ Dolní Rožinka pod vedením učitelky Simony Špačkové. Autorky projektu Alena Schauerová a Magdalena Maňáková byly v programu zapojeny odbornou spoluprací.

Ve dnech 10. – 12. 10. 2025 proběhl 5. ročník semináře pro pedagogy projektu. Zúčastnilo se jej 33 pedagogů z celé České republiky. Přednášeny byly tematicky zaměřeny na oblast hmotné i nehmotné lidové kultury. M. Maňáková přednesla příspěvky o Historii a současnosti projektu Tady jsme doma a Výrobě skleněných perliček z Poniklé. Praktické části semináře reflektovaly přednesené teoretické stati - Perličky z Poniklé; Práce s lidovou písní; Děti a jejich výzkumy.

V roce 2025 se uskutečnilo pět inspekčních cest do škol v Prachaticích a Vitějovicích (4. – 6. 3. 2025), ZŠ Školní ve Strážnici (27. 3. 2025), ZŠ Dolní Rožinka (7. 5. 2025) a do ZŠ v Lažánkách (11. 11. 2025). Dne 23. 8. 2025 proběhlo pracovní jednání pracovní skupiny projektu v Nové Říši.

O projektu bylo informováno na konferencích: *Principy a přínosy kreativního učení* (Praha, 13. 11. 2025), *Principy kvality a přínosy kreativního učení skrze umění* (Praha, 11. 12. 2025) a *interní konferenci pracovníků Národního ústavu lidové kultury „Tady jsme doma – Regionální folklor do školy. 17 let projektu, jeho historie a výzvy do budoucna“* (Strážnice, 12. 11. 2025).

Kolokvium Siločáry duše dítěte

Připravovaný seminář pod vedením garanta Vlastimila Ondry s plánovaným lektorem Jiřím Plockem se v letošním roce z organizačních důvodů neuskutečnil. Nový termín je plánovaný na jaro roku 2026.

Seminář pro vedoucí folklorních souborů

Dvoudenní seminář pro vedoucí dětských i dospělých folklorních souborů se uskutečnil ve dnech 8. – 9. 11. 2025 ve Strážnici. Lektorské činnosti zajišťovali Lenka Konečná, vedoucí DFS Kopaničiarik a pracovnice Centra tradiční kultury Myjava, Soňa Wenzelová ze SVČ Opava a vedoucí souboru Úsměv a Vrtek a také hudební dramaturg a pracovník EÚ AV ČR Jiří Čevela. Moderování programu a diskuse, přípravu a organizaci zajistila Magdalena Maňáková. Zúčastnilo se 43 frekventantů z celé České republiky, kteří po absolvování získali certifikát. Vedle praktických ukázek metodických základů lidového tance si účastníci prohloubili své znalosti základní typologie her a tanců, metodiky jejich výuky, typologii rozcviček, práci s písňovými sbírkami, ale také získali prostor k diskusi nad

zásadními tématy současného folklorního hnutí (motivace, identita, mezigenerační spory, zřizovatel, finance apod.).

Administrace – správa metodického fondu publikací

Průběžně docházelo k vyřizování objednávek publikací z metodického fondu pro vědecké, studijní a badatelské účely. Do fondu byly nově zařazeny 3 publikace. V roce 2025 obsahoval fond 411 titulů.

B/2 VÝZKUMNÁ ČINNOST

Výzkumná činnost v roce 2025 vycházela zejména z dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace na léta 2024–2028 schválené zřizovatelem rozhodnutím MK č. j. MK 76481/2023 OVV ze dne 18. 12. 2023 o poskytnutí institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace na léta 2024–2028 na základě *Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace Národního ústavu lidové kultury*. Výzkumné prostředí NÚLK je založeno na naplňování strategických dokumentů ČR a MK a vychází z naplňování definovaných specifických cílů a tematických priorit *Meziresortní koncepce aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity na léta 2023-2030 a Státní kulturní politiky 2021-2025+*. Oblast *Etnologie – Výzkum vybraných jevů kulturního dědictví v oblasti tradiční lidové kultury České republiky*, obor č. 50404, dle kap. III. A. Koncepce výzkumné organizace byla v roce 2024 zachována.

Cílem koncepce výzkumné organizace v letech 2024–2028 je prohloubit aplikovaný výzkum dvou významných oblastí kulturního dědictví v oboru etnologie, konkrétně se jedná o lidový oděv (dílčí cíl A) a nástroje lidové hudby (dílčí cíl B), a přispět k jeho poznání, dokumentaci, ochraně a prezentaci široké veřejnosti. Důraz je kladen na výsledky aplikovaného výzkumu, aby byly přímo uplatněny v praxi, podobně jako tomu bylo u předchozí koncepce DKRVO na léta 2019–2023. Unikátní jevy vážící se na tradiční lidový oděv jsou zachyceny filmovým dokumentem. Především se jedná o kvalitní odborné zpracování nového typu výsledku Aodb. Řešené dílčí cíle mají oporu v základním výzkumu jako zdroji potřebných nových informací. K úspěšnému naplnění jednotlivých aktivit byly uplatněny výzkumné metody, které jsou v souladu s moderním etnologickým výzkumem. Aplikovaná část byla vázána na audiovizuální dokumentaci, podloženou strukturovaným scénářem a textem schválené odborné publikace (aktivita A). Jedná se o vyhledávaný typ odborného výstupu, který nachází uplatnění především u zaměstnanců muzejních institucí, vedoucích a členů folklorních souborů a zájemců o tradiční lidový oděv.

Nad rámec dlouhodobého koncepčního rozvoje pokračovala v roce 2025, na základě smlouvy č. 049/2023/OVV MK ze dne 30. 1. 2023, spolupráce NÚLK s Fakultou stavební VUT v Brně na projektu DH23P03OVV049 (NAKI III) *Jedna z nejohroženějších skupin historického stavebního fondu ČR: jedinečné technologie hliněných staveb s použitím kusového staviva (válků) a způsoby jejich záchrany*, Projekt je plánovaný na období 2023–2027.

2/1 DLOUHODOBÝ KONCEPČNÍ ROZVOJ VÝZKUMNÉ ORGANIZACE

Témata obsažená v jednotlivých dílčích cílech A a B byla pro sledované období roku 2025 naplňována v souladu s Koncepcí výzkumné organizace a v souladu s Rozhodnutím MK o poskytnutí institucionální podpory na DKRVO. Hlavní důraz je kladen na naplňování všech předpokládaných výstupů tak, aby byl splněn celkový cíl koncepce.

Výzkumnými cíli v období 2024–2028 jsou aktivity:

- A) Výzkum tradičních postupů lidového odívání
- B) Výzkum a dokumentace plátkových aerofonů s měchem (dudy, vzdušnicové šalmaje) v českých zemích v průběhu 18. a 20. století a postupů jejich stavby na základě rozboru sbírkových předmětů z fondů českých muzeí s využitím zkušeností získaných při experimentální rekonstrukci těchto nástrojů.

Dílčí cíl A: Výzkum a dokumentace tradičních postupů lidového odívání.

Řešitel: Petra Hrbáčová, Lucie Kalousová, Josef Svoboda, Romana Krejčová

V roce 2025 byl na základě předloženého a schváleného scénáře realizován film *Lidový oděv na Chodsku*. V úvodu filmu je stručné představení Chodska v kontextu vývoje a uplatnění lidového oděvu v tomto regionu. Jako podklad pro komentář byly použity historické filmové záběry, dobové fotografie a výtvarná díla. Následuje dokumentace jednotlivých pracovních postupů. Zachycen je způsob přípravy škrobové lázně a škrobení a žehlení rukávů z horního Chodska. Dále byl zpracován postup při oblékání 12 oděvních kompletů z horního a dolního Chodska, přičemž u devíti z nich byla natočena ještě varianta, celkově tedy bylo zachyceno 21 oděvních celků. Prezentované oděvy byly

zvoleny na základě výzkumu v komunitě nositelů, kdy byly identifikovány jako signifikantní a zároveň nejčastěji oblíbené. Filmový obraz doprovází průvodní slovo, které komentuje procesy zachycené kamerou. Slovo umožňuje doplnit detaily krojového oblékání, zdůraznit a objasnit zákonitosti a zásady spojené s péčí o kroj.

Publikace Lidový oděv na Chodsku autorky Lucie Kalousové, jejíž součástí je DVD se stejnojmenným filmovým dokumentem (viz výše). Kniha sumarizuje výsledky výzkumu tradičního lidového oděvu užívaného v současnosti v oblastech horního a dolního Chodska. Identifikuje jednotlivé oděvní komplety, způsoby jejich nošení i úprav. Text je členěn do tematických kapitol, které se věnují pramenům a odborné literatuře k danému tématu a sledují historický vývoj ženského, mužského a dětského lidového oděvu.

V části projektu věnované tématu lidového oděvu na Hornácku proběhl terénní výzkum v obcích Suchov a Javorník. Výstupem výzkumu v Javorníku je studie, jejímž předmětem je identifikace lidového oděvu v obci v období od druhé poloviny 19. století do současnosti. Charakterizovány jsou všechny zdejší oděvní součásti včetně stříhové konstrukce, přitom je poukázáno na odlišnosti vůči krojům z okolních hornáckých obcí.

Dílčí cíl B: Výzkum a dokumentace plátkových aerofonů s měchem (dudy, vzdušnicové šalmaje) v českých zemích v průběhu 18. a 20. století a postupů jejich stavby na základě rozboru sbírkových předmětů z fondů českých muzeí s využitím zkušeností získaných při experimentální rekonstrukci těchto nástrojů.

Řešitel: Mgr. Jiří Höhn

Koncepce dokumentace tradičních řemesel je zaměřena zejména na zaznamenání technologických postupů výroby. Tento přístup byl plně uplatněn i při realizaci předchozích výzkumných aktivit věnovaných hudebním nástrojům. V případě dud se však otevřela možnost rozšířit dokumentární zpracování nad rámec samotné výroby a zahrnout rovněž zvukovou stránku nástroje, a to nejen u nově zhotoveného exempláře, ale také u dalších základních typů dud používaných na území České republiky. Nedochází přitom ke změně kontrolovatelných cílů. Zařazení sekvencí zachycujících hru na nástroj, a tedy i jeho zvukový projev, naopak zvyšuje vypovídací hodnotu výsledného výstupu oproti původnímu záměru.

V průběhu roku 2025 probíhaly práce zaměřené na úpravu a finalizaci scénáře filmového dokumentu věnovaného stavbě českých dud, a to na základě podrobněji rozpracovaných metodických východisek. Výsledný scénář má rozsah 48 stran a počítá s realizací sedmi natáčecích dnů u výrobce Pavla Čípa & synové v Zubří. Současně pokračovaly práce na dokončení textu připravované publikace, na jejíž spolupráci byla přizvána Mgr. Irena Novotná z Muzea středního Pootaví.

Výstupem výzkumného záměru je studie Jana Blažka věnující se gajdám a dudákům na Brněnsku, která přináší nová zjištění. Aktivní dudáci z brněnského venkova velmi brzy, koncem 19. století, zmizeli. Díky tehdejšímu etnografickému hnutí se podařilo navázat spolupráci s možná posledním z nich. Jeho fotografie a dudy z jeho pozůstalosti byly vystaveny na Národopisné výstavě československé v roce 1895 a jsou uloženy ve sbírce Národního muzea. Vlastivědné muzeum v Olomouci zapůjčilo druhý exemplář konstrukčně složitějšího hudebního nástroje městskému muzeu v Ořechově. Tyto čtyřhlasé dudy jsou jedinými dochovanými svého druhu v českých zemích. Čtyřhlasé dudy jsou charakteristické pro chorvatské etnikum, ale byly rozšířené i v karpatské oblasti a pravděpodobně se rozšířily i dále. Studie si klade za cíl podat co nejživější obraz tradice dudácké hudby na Brněnsku, přinést poznatky z pramenného výzkumu, z úsilí o technickou dokumentaci, z restaurování nástroje a regionálního repertoáru.

Dalším výstupem je studie Jiřího Höhna, která se zaměřuje na detailní analýzu fondu hudebních nástrojů ve sbírkách NÚLK, jakožto jedinečného odrazu proměny hudebního instrumentáře lidové

kultury na území ČR. Nastiňuje také stav či přesněji řečeno způsob jeho zpracování a specifika, jež jsou spojena s dokumentací hudebních nástrojů lidové kultury. Dotýká se rovněž projektů věnovaných experimentální stavbě, které vycházejí právě ze studia strážnického fondu.

Výstupy v rámci DKRVO:

Kalousová, Lucie. 2025. *Lidový oděv na Chodsku*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury. 144 s. ISBN 978-80-88107-59-0

Filmový dokument:

Lidový oděv na Chodsku. Scénář: Lucie Kalousová. Režie: Rudolf Chudoba. Stopáž 1 hod25 min52 vteřin. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2025.

Hrbáčová, Petra. 2025. Lidový oděv z obce Javorník na Hornácku – charakteristika a vývoj oděvních součástí. *Český lid* 112: 351–380.

2/2 VÝZKUM V HLAVNÍ ČINNOSTI

Tematický česko-anglický slovník pojmů specifických pro českou etnologii

V roce 2025 jsme se věnovali doplnění chybějících informací ve stávajících heslářích a revize sporných či zastaralých informací. Byla vypracována nová hesla z oblasti náboženství, magie a léčitelství a z oblasti rodinných obyčejů. Byl vyhodnocen technický stav webové stránky, navrženy aktualizace, které proběhnou v roce 2026 a byly provedeny úpravy nástrojů v editoru.

Dětské folklorní soubory a jejich vliv na současné etnokulturní tradice

Výzkumný záměr je plánován na léta 2025–2027. V letošním roce bylo specifikováno výzkumné téma, zabývající se historií a současností dětských plesů a bálů, provedeno mapování terénu, sběr propagačních materiálů, kontaktování pořadatelů, vyhledávání fotografií a videozáznamů, výpisy z literatury a pramenů.

Ve sborníku k 80. výročí MFF Strážnice byl publikován příspěvek *Děti na folklorním festivalu ve Strážnici* (Strážnice: NÚLK, 2025, s. 14 – 19. ISBN 978-80-88107-57-6.)

Dne 11. 6. 2025 byl na konferenci *Proměny obyčejové tradice* pořádané Slovackým muzeem v Uherském Hradišti a Obyčejovou komisí České národopisné společnosti příspěvek *Vliv institucí na současnou podobu dětských výročních obyčejů*. Text příspěvku bude publikován na konci roku 2025 ve stejnojmenném sborníku.

Součástí doplnění vzdělání bylo absolvování třídního vzdělávacího semináře *Hrou k tancu II*, pořádaného Centrem tradičnej ľudovej kultúry v Myjave (SK), které bylo zakončeno získáním Absolventského certifikátu.

Smrtná neděle na Brněnsku

Terénní výzkum (nezúčastněné otevřené pozorování) obchůzek v Opatovicích a Rajhradcích proběhl 6. 4. 2025. Při výzkumu šlo zachycení proměn obchůzek a průvodů dívek v okolí Brna a současné vnímání aktéry a obyvateli obcí, kde se tento statek vyskytuje. Do BACHu jsou zapsány 2 výzkumné karty. Na konferenci Komise pro lidové obyčeje České národopisné společnosti a Subkomise pro lidové obyčeje MKKK byl prezentován příspěvek *Průvody na Brněnsku s vazbou na Smrtnou neděli*. Přepřacovaná verze referátu je v tisku pro kolektivní monografii *Proměny obyčejové tradice a její současné vnímání*.

Kolektivní identita a její význam v kontextu současných hodových tradic

Terénní výzkum řešitelky Jarmily Teturové probíhal v letech 2020–2025. Při výzkumech bylo využíváno metod zúčastněného i nezúčastněného pozorování a řízených rozhovorů vedených se skupinami nositelů hodových tradic, kteří se aktivně podílejí na zachování obsahů zvykoslovných aktivit. Bylo zapojeno 50 respondentů ze 7 lokalit v etnografickém regionu Slovácka (Boršice u Blatnice, Bořetice, Hodonín, Josefov, Mutěnice, Strážnice a Vrbice). Cílem výzkumu bylo ověření, zda si nositelé uvědomují svou kolektivní identitu a jaký má pro ně význam. Z výzkumů vyplynulo, že kolektivní identita úzce souvisí s identitou osobní, s jejím vývojem v čase a prostoru. Pro respondenty ve zkoumaných lokalitách platilo několik společných znaků dokazujících význam kolektivní identity. Identifikace s hody jako událostí přináší pevný bod ve výročním cyklu jedince. Poskytuje pocit jistoty daný opakováním události. Identifikace s komunitou aktivně prožívající hodové tradice je založena na sdílení času i místa a na důležitosti dosahování společných jasně definovaných cílů. Za samostatný typ lze považovat identifikaci se společenskou rolí časově omezenou pouze na hodové dny, která se mění podle věku, genderu i společenského postavení. V případě identifikace s obcí, jejíž obyvatelé se hodů aktivně účastní, je kladen důraz na symbolické vymezení se vůči osobám žijícím mimo danou lokalitu a na hrdost na obec. V následující fázi bude výzkum rozšířen o vzorek ze segmentu občanů v dosud sledovaných lokalitách, kteří se hodových tradic aktivně neúčastní.

2/3 VÝZKUM A VÝVOJ – NAKI III.

Výzkum Národní a kulturní identity 2023-2027

Projekt DH23P03OVV049 Jedna z nejohroženějších skupin historického stavebního fondu ČR: jedinečné technologie hliněných staveb s použitím kusového staviva (válků) a způsoby jejich záchrany.

Řešitel, koordinátor: Zdeněk Vejpustek, VUT v Brně

Řešitel: Martin Novotný, NÚLK Strážnice

Hlavním cílem předloženého projektu je vytvoření komplexního nástroje k záchraně kriticky ohrožených historických hliněných staveb, které byly budovány z hliněných válků. Jedná se o jednu z nejohroženějších skupin historického stavebního fondu, jenž je dodnes dochován pouze torzovitě. Dosavadní znalosti o počtu, lokalizaci, způsobu stavby, materiálovém složení a fyzikálních vlastnostech budou projektem rozvinuty, zveřejněny a připraveny pro využití v opravách a rekonstrukcích. Důraz bude kladen na praktické zvládnutí archaických či rudimentálních stavebních technik, které by bez systematického aplikovaného výzkumu upadly zcela v zapomnění. Tento krok má nesmírný poznávací a hlavně pragmaticko-aplikační význam pro prezentaci lidové architektury. Záchrana hmotných kulturních jevů (hliněné války ve tvaru rovnostranného trojúhelníka známé ze střední Moravy) je nadnárodního významu, protože podle doposud zjištěných poznatků tyto stavební prvky v Evropě nemají obdobu. V rámci projektu bude u historických hliněných staveb v závěrečné fázi jejich životního cyklu vypracována destruktivní metoda pasportizace, která bude sloužit pro jejich detailní technickou dokumentaci. Ověřené poznatky budou sloužit především při budování kopií objektů v muzeích v přírodě a mohly by být použitelné i v oblasti památkové péče. Specializovaná mapa historických hliněných staveb bude spojoval databázové informace z více zdrojů s nově zdokumentovanými objekty. Vybrané jevy budou široké veřejnosti online zpřístupněny formou tzv. „virtuálních dvojčat“.

V roce 2025 řešitelé projektu dále pokračovali v experimentálním výzkumu, který tvoří základ pro vznik hlavních i vedlejších výsledků projektu. Klíčovou náplní byly zkoušky hliněných materiálů a barevných vrstev, přičemž značná pozornost byla věnována experimentálním pracím a laboratorním testům. Součástí řešení projektu rovněž byla řízená demolice stodoly v obci Slup.

B/3 NOSITELÉ TRADICE LIDOVÝCH ŘEMESEL

NÚLK je pověřen administrací projektu a titulu udělovaného MK ČR, který v národní verzi navazuje na program UNESCO *Žijící lidské poklady*. Hlavním cílem programu je podpora, ochrana a zachování lidových řemesel. Ministr kultury oceňuje titulem Nositel tradice lidového řemesla výrobce, kteří na vynikající úrovni ovládají zánikem ohrožené technologie lidové výroby. NÚLK shromažďuje dokumentaci výrobců navržených na ocenění, svolává Komisi pro výběr kandidátů, pořádá výstavy a propagační akce.

Komise pro výběr kandidátů k udělení titulu Nositel tradice lidových řemesel zasedala 2. 4. 2025 a na svém jednání posuzovala osm návrhů na udělení titulu. Návrhy zaslalo Muzeum v přírodě Vysočina, Etnografický ústav Moravského zemského muzea v Brně, Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech a dvě soukromé osoby – pan Milan Heitmar a Jindřiška Váňová. Na základě hlasování komise rozhodla o udělení titulu Nositel tradice v roce 2025 těmto výrobcům: Stanislav Baťa – Tradiční výroba dýmek, Petr Číp – Výroba lidových hudebních nástrojů, Ivo Rudolf – Tradiční kovářství, Jan Šup – Pletení z proutí, loubků a kořene.

V květnu a červnu byl proveden výzkum a dokumentace u výše uvedených výrobců. V témže období byly zajištěny podklady pro realizaci tiskovin a propagačních materiálů souvisejících s titulem Nositel tradice – karty výrobců, vizitky, visačky, panely pro výstavu Nositelé tradice lidových řemesel a publikace Nositelé tradice lidových řemesel 2025.

Předání titulu Nositel tradice lidových řemesel se uskutečnilo 13. 9. 2025 v rámci Národního zahájení Dnů evropského dědictví v Českých Budějovicích. Ocenění udělil ministr kultury Martin Baxa výrobcům Stanislavu Baťovi, Petru Čípovi, Ivu Rudolfovi a Janu Šupovi.

Výstava Nositelé tradice lidových řemesel a Nemateriální statky tradiční lidové kultury se uskutečnila ve dnech 5.–16. 9. 2025 v prostorách křížové chodby Dominikánského kláštera v Českých Budějovicích. Na výstavě se prezentovali všichni výrobci ocenění titulem Nositel tradice lidových řemesel, čestné místo zde připadlo výrobcům oceněným v roce 2025.

Publikace:

HRBÁČOVÁ, Petra: *Nositelé tradice lidových řemesel 2025*. Strážnice, Národní ústav lidové kultury, 2025. 43 s., ISBN 978-80-88107-58-3.

B/4 ARCHIVNÍ A DOKUMENTAČNÍ FONDY, KNIHOVNA

Útvar CVI zajišťoval v roce 2025 správu a rozšiřování archivu, dokumentačních fondů a odborné knihovny. Pravidelně byly zařazovány nové přírůstky a byly poskytovány potřebné materiály, služby a rešerše institucím i soukromým badatelům.

Archiv

Archivní činnost probíhala podle aktuálního spisového a skartačního plánu a zahrnovala výběr a třídění spisového materiálu, jeho pořádání, ukládání do spisovny, skartaci a zpřístupňování archiválií. Rozsah listinného archivního fondu NÚLK nyní činí 150 bm (přepočteno dle metodických pokynů); archivní fond Zdenky Jelínkové činí 20 bm. Nezbytnou součástí archivu je evidence a ukládání dokumentace grantů MK ČR. Z běžné agendy byla průběžně zpracovávána dokumentace MFF Strážnice, Školy folklorních tradic, evidence kulturních statků a terénních výzkumů. V únoru 2025 proběhla skartace vyřazených dokumentů v rozsahu 33 balíků (2,5 bm). V průběhu roku byla prováděna v součinnosti s útvarem ředitele průběžná kontrola výkonu spisové služby. Byla vytvořena nová databáze Spisového rejstříku NÚLK, která doposud obsahuje celkem 677 záznamů (formát xls) a zahrnuje revidované a sjednocené údaje z historických rejstříků, které jsou aktualizovány o nové přírůstky a úbytky (archiválie uložené v MZA).

V srpnu se uskutečnila inspekční návštěva z MZA Brno. V rámci dlouhodobé přípravy na změnu způsobu vedení spisové služby a elektronického skartačního řízení probíhala příprava na provádění elektronického výběru a skartace dokumentů a také účast na specializovaných vzdělávacích seminářích. Ke dni 1. 12. 2025 je ke skartaci v systému spisové služby WISPI připraveno 2793 záznamů dokumentů znaku C II 49.

NÚLK od roku 2026 bude provádět skartační řízení v elektronické podobě.

Dále byl během roku zabezpečován běžný provoz listinného archivu včetně zajištění ochrany fondu a sledování mikroklimatu v archivních depozitářích. V obvyklém rozsahu probíhal provoz badatelské NÚLK a byl zajišťován informační servis a součinnost s pracovníky NÚLK.

Knihovna

Odborná knihovna zabezpečovala v souladu se svým knihovním řádem informační služby, zpřístupňování naučné literatury a poskytování odborné knihovnické, bibliografické a rešeršní služby. Monografie i periodika jsou počítačově zpracovány v knihovnickém systému Verbis a veřejnosti jsou zpřístupněny v on-line katalogu Portaro (2169 vstupů za rok). Za rok 2025 bylo evidováno 120 nových přírůstků (nákupem, získáním darů a výměnou), celkový počet knihovních jednotek je 19 592. V rámci elektronické katalogizace a rekatalogizace bylo zpracováno 172 titulů.

Během roku se uskutečnilo 315 výpůjček, 11 zápůjček meziknihovní výpůjční služby a 5 badatelských návštěv. Knihovna NÚLK umožňuje registrovaným čtenářům vzdálený přístup do NDK a DNNT a je zařazena mezi knihovny přispívající do Souborného katalogu Národní knihovny CASLIN, kam bylo připraveno a odesláno 100 zkatalogizovaných záznamů. V rámci zahraniční výměny byl časopis Národopisná revue rozeslán do 39 odborných institucí. V souvislosti s přípravou projektu VISK 7 pro rok 2026 bylo do Registru digitalizace (evidence dokumentů digitalizovaných v ČR) vloženo 116 záznamů. V rámci vydavatelské činnosti byly přiděleny a ohlášeny 3 čísla ISBN. Dle požadavků bylo vyhotoveno 8 statistických výkazů týkajících se odborné knihovny.

Kramerius (digitální knihovna)

Do digitální knihovny v aplikaci Kramerius NÚLK byly v roce 2025 doplněny další publikace včetně metadat. Bylo tím navázáno na řadu již zveřejněných publikací, časopisů a často žádaných a užívaných materiálů z odborné knihovny NÚLK, které již z převážné většiny nepodléhají autorskému zákonu. Jedná se především o vlastní publikační činnost z dřívějších let v oboru etnologie. Databáze

obsahuje také doposud těžko přístupné programové sborníky ze všech ročníků folklorního festivalu ve Strážnici. Internetová aplikace umožňuje pohodlný přístup k dokumentům jak pro vlastní zaměstnance, tak pro externí badatele a vědecké pracovníky. Umístění skenů v aplikaci Kramerius dává možnost fulltextovému vyhledávání.

Na základě výzvy Oddělení literatury a knihoven MK ČR byla vypracována žádost, včetně všech náležitostí, o přidělení dotace v rámci podprogramu VISK 7 (veřejné informační služby knihoven) pro rok 2026 - Národní program digitalizace a dlouhodobé archivace dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru – Kramerius, název projektu je *Digitalizace části sbírky A. Sigmunda* a zahrnuje 116 ks zpěvníků.

Dokumentační fondy a jejich digitalizace

Ve fotoarchivu byly průběžně doplňovány nové přírůstky digitálních snímků v systému BACH. Jednalo se zejména o činnost NÚLK (MFF Strážnice 2025, kulturní pořady ve skanzenu aj.) a pravidelnou dokumentaci vybraných prvků kulturního dědictví zapsaných v Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky (např. Hořické pašijové hry a Ohradské národní myslivecké slavnosti) a v Reprezentativním seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO (např. Masopust ve Vortové a Jízda králů v Hluku). V roce 2025 bylo nově evidováno 4776 snímků, celkový počet v centrální databázi digitálních fotografií v systému BACH je 120 670 záznamů. V rámci rekatalogizace byl v elektronické podobě zpracován a současně inventarizován fond černobílých kinofilmů, barevných diapozitivů a analogových fotografií bez negativů v počtu 577 ks z období 1976–1996. Z archivu fotografií byly realizovány výpůjčky k výstavním a publikačním účelům na základě poskytnutých licenčních práv k jejich uveřejnění.

V roce 2025 byly z dokumentačních fondů NÚLK, zejména obrazových, poskytnuty materiály do publikace *80 let Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice* a na dvě výstavy u příležitosti 80. výročí MFF: *80 Momentů Folklorního Festivalu* a *80 let MFF Strážnice*.

Do modulu Scénáře a pořady festivalů systému ProMuzeum bylo doplněno 199 nových záznamů a 261 stávajících bylo aktualizováno. V databázi ProMuzeum Výstřižky bylo nově evidováno 6658 záznamů a aktualizace proběhla u 9473 záznamů. Archivní databáze výstřižků z tisku a periodik k 20. 12. 2025 obsahovala celkem 47 858 záznamů, dokumentace pořadů a scénářů folklorních festivalů ke stejnému datu zahrnovala 948 záznamů a 6239 stran digitálních dokumentů.

Do audiovizuálního fondu bylo nově získáno a evidováno 138 záznamů na nosičích VHS, DVD, DVCAM a Flash Disk. V průběhu roku probíhala postupná digitalizace fondů, během níž bylo přepsáno 15 970 minut záznamů na kazety DVCAM (96 ks), 5001 minut na VHS (57 ks) a 829 minut zachycených na kazetách MiniDV (17 ks). Paralelně s digitalizací probíhalo zálohování a přepis digitálních médií na serverové úložiště a příprava těchto materiálů pro vložení do systému EMBY umožňující propojení s databázovým programem BACH, v roce 2025 bylo takto zpracováno 425 ks DVD a 376 ks CD. Do systému ProMuzeum Audio bylo nově zaevidováno 5 gramofonových desek, 44 historických šelakových desek a aktualizováno 4172 záznamů u nosičů DAT, gramofonových desek a magnetofonových pásů. Při zpracování historických gramofonových desek z osobních fondů proběhla rekatalogizace evidovaných nosičů zvuku i nových přírůstků, která reflektuje doporučené postupy a metodiky a umožní sdílení údajů v rámci Registru digitalizace.

Dále proběhla aktualizace a zálohování prezentačního intranetového systému Vademecum určeného pro potřeby badatelů a odborné veřejnosti. Nově byl zpřístupněn modul Audiovizuální záznamy NÚLK, který je propojen s interním systémem ProMuzeum a prezentuje 2940 vybraných záznamů z tohoto fondu. Celkový počet záznamů v systému Vademecum NÚLK k 31. 12. 2025 činí 280 907 položek.

Podle zájmu a požadavků byl poskytován informační servis a materiály z jednotlivých archivních fondů v počtu 38 žádostí, kromě nich proběhlo 6 návštěv externích badatelů.

5/1 NÁRODOPISNÁ REVUE

V roce 2025 byla vydána čtyři tematicky zaměřená čísla. První číslo bylo věnováno tematické (dis)kontinuitě městského genia loci, druhé se zabývá tematikou hranice sociální, kulturní i geografické, třetí číslo se zaměřilo na téma životní styl a bydlení v etnologické perspektivě a čtvrté číslo bylo věnováno tématu školství a komunita.

Národopisná revue 1/2025 se věnuje tematické (Dis)kontinuitě městského genia loci. Studie Michala Téry Kontinuita a diskontinuita středověké městské krajiny v západoslovanském prostoru pojednává o aspektech kolonizačního vývoje osídlování území Západních Slovanů. Petr Lozoviuk ve studii Znaky paměti a jejich dematerializace: pohnutý osud jednoho pomníku přibližuje tematiku společenských procesů připomínání minulosti na konkrétním příkladu jednoho ze symbolů ukrajinského města Oděsa. Ve studii Kateřiny Korábkové Palimpsest jezerního města: obraz města Most od druhé poloviny 20. století je rozpracována problematika evolučního obrazu zmíněného severočeského města a jeho vlivu na lokální obraz města koncem 20. století. Autorská dvojice Zdeněk Uherek a Veronika Beranská prostřednictvím studie Proměny ve vyprávění volyňských Čechů zkoumá historická témata zaměřená na volyňské Čechy a další aspekty zdůrazněná v historických výkladech.

Rubriky Ohlédnutí a Společenská kronika přináší vzpomínky na Ľubicu Droppovou (*1935), Dušana Holého (1933–2025) a Antonína Konrádyho (1931–2025). Další pravidelné rubriky nabízejí zprávy z výstav, odborných konferencí, folklorních festivalů a recenze nových knih.

Národopisná revue 2/2025 se zabývá tematikou Hranice sociální, kulturní i geografické. Studie Kataríny Popelkové a Jany Noskové Informačné tabule, politika pamäti a reprezentácie dnešnej slovensko-ukrajinskej hranice se zaměřuje se na vytváření reprezentativními vzorky specifického média – souboru informačních panelů instalovaných ve slovenském pohraničí od roku 2017. Studie Tekuté hranice Európy: Príspevok k zmene počítania času na Ukrajine a jeho vplyvu na vnímanie hraníc východnej a západnej Európy autorského tandemu Martina Bocánová a Tetiana Kucher analyzuje (znovu)definování hranic mezi východní a západní Evropou na pozadí liturgické reformy provedené na Ukrajině v roce 2023 – konkrétně přesunu vánočních oslav z ledna na prosinec. Maďarská autorka Eszter Anna Nyúl přináší ve své studii The New Place of Collective Memory in Brittany: La Vallée des Saints zkoumá významný sochařský park Vallée des Saints jako symbolický prostor ztělesňující historickou, kulturní a náboženskou paměť v Bretani. Studie Marty Šimečkové Hranice tzv. hanáckých nářečí v minulosti a nyní zkoumá vymezení hanáckých dialektů od nejstarších pramenů až po současnost. Studie se také zabývá hovorovým termínem „hanáčtina“ a současným postavením těchto dialektů jako součásti regionální identity.

Rubriky Rozhovor a Společenská kronika přináší interview s jubilantkou Martou Toncrovou (*1945) a vzpomínku na Vilmore Voigta (1940 – 2025). Další pravidelné rubriky nabízejí zprávy z výstav, odborných konferencí, folklorních festivalů a recenze nových knih.

Národopisná revue 3/2025 je zaměřena na téma Životní styl a bydlení v etnologické perspektivě. Studie Juraja Janta Od periférnej lokality k vyhľadáwanej mestskej štvrti: Obrazy života a bývania v bývalej robotníckej kolónii pojednává o obraze každodenního života v někdejší dělnické kolonii na Slovensku v období před druhou světovou válkou a v období socialismu. Soňa Gyárfáš Lutherová v anglicky psané studii From Peripheral Location to Sought-After Urban Neighbourhood: Images of

Life and Housing in a Former Workers' Colony o obyvatelích stěhujících se do suburbánního prostředí Bratislavy a o jejich pocitech v rámci přizpůsobení se této skutečnosti. V další studii v anglické jazykové mutaci "A Public Place Should Be for Both Roma and Non-Roma": The Function and Use of Public Places from an Ethnic Perspective autorského týmu Michaela Konopíková, Martin Soukup, Tomáš Retka a Lada Viková nahlédneme do analýzy využití veřejného prostranství na sídlišti v konkrétním moravském městě v období jeho vzniku v 50. letech minulého století. Alena Křížová ve studii Nábytková tvorba ÚLUV a její podíl na stylu Krásné jizby přibližuje významnou část produkce ÚLUV a inspirační zdroje pro podobu mobiliářů domácího lidového nábytku. Analýzou vybavení venkovských domácností nábytkem, stolním a ložním textilem, jejichž šíření je pokládáno za významné měřítko kulturní proměny venkova v průběhu 16. století, se ve studii Nábytek, stolní a ložní textilie ve venkovské domácnosti na Pardubicku v 16. století zabývá autorský tandem Martin Šimša a Josef Svoboda. Rubrika Společenská kronika přináší nekrolog emeritního ředitele strážnického ÚLK Josefa Jančáře (1931–2025). Další pravidelné rubriky nabízejí zprávy z výstav, odborných konferencí, folklorních festivalů a recenze nových knih.

Národopisná revue 4/2025 je věnována tématu Školství a komunita. Autorský tandem Andrea Preissová Krejčí a Jana Kočí ve studii „Ta škola žije jako jedna rodina“: krajanské školství jako hlavní pilíř národní identity Čechů v Chorvatsku přibližuje více než stoletou tradici školství a kulturně-společenských organizací krajanské komunity v Chorvatsku. Studie Petra Kadlece Komerční školy a komunity v Čechách 1848–1918: aktivizace, participace a polarizace analyzuje roli obchodních škol v životě různých komunit v Čechách v letech 1848–1918 z pohledu tří paralelních procesů. Studie Kataríny Košťálové se zaměřuje na analýzu školního wellbeingu žáků druhého stupně základních škol v Banskobystrickém samosprávném kraji (Je to celkom v pohode? Wellbeing žiakov v školskom prostredí). Oto Polouček ve studii „Jestli chceme obec postavit na nohy, potřebujeme školu.“ Iniciativy k obnově venkovských škol a založení gymnázií v postsocialistickém Česku zkoumá proces obnovy místních samospráv na příkladu obnovení základních škol a víceletých gymnázií. Dvojice autorů Ondřej Fišl a Michal Šimáně ve studii Česko-německé národnostní spory v oblasti obecného školství v meziválečném soudním okresu Olomouc zaměřuje pozornost na zkoumání, popis a interpretaci klíčových konfliktních oblastí česko-německých národnostních sporů promítajících se do oblasti školství na Olomoucku v období tzv. první republiky. Rubrika Společenská kronika přináší významná životní jubilea a nekrology významných osobností z oboru etnologie, etnomuzikologie a tradiční lidové kultury, další pravidelné rubriky nabízejí zprávy z výstav, odborných konferencí, folklorních festivalů a recenze nových knih.

5/2 PROPAGACE A PREZENTACE NÚLK

Propagace a prezentace Národního ústavu lidové kultury (NÚLK) je zaměřena na 4 základní oblasti činnosti a z časového hlediska kopíruje sezónnost. Propagace činnosti se zaměřuje na tematické akce v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy (MVJVM, Skanzen Strážnice), Zámek Strážnice s jeho historickou částí, expozicemi a výstavami, Mezinárodní folklorní festival Strážnice (MFF) a odborná činnost NÚLK. K tomu jsou využívány dostupné a vhodné komunikační kanály.

Z vlastních webových stránek to jsou www.nulk.cz, www.skanzenstraznice.cz, www.festivalstraznice.cz, www.lidovakultura.cz, www.lidovaremesla.cz. Další dvě webové stránky mají užší specializaci www.panstvistraznice.cz, www.revue.nulk.cz.

Veškeré pro veřejnost přístupné aktivity jsou publikovány na veřejných internetových portálech zaměřených zejména na cestovní ruch. K nejvýznamnějším patří portál CzechTourismu

www.kudyznudy.cz, regionální www.slovacko.cz, cíleně na www.cyklistevitani.cz a www.vinarske.stezky.cz, odborné www.cz-museums.cz a další.

Ze sociálních sítí je využíván zejména Facebook a Instagram. Profily kopírují jednotlivé aktivity NÚLK a jejich zacílení je na odbornou i laickou veřejnost. Snahou je maximálně podpořit organický dosah příspěvků. Placená propagace je zajišťována externím odborníkem a týká se pouze propagace MFF Strážnice.

Tištěné materiály, zpravidla tzv. skládačky formátu DL, jsou průběžně distribuovány na infocentra a místa se zvýšeným turistickým ruchem, jako jsou například autokempy, hotely nebo partnerské turistické cíle. To se týká MVJVM, zámku, výstav a expozic. Na každý program ve skanzenu je připravován tištěný materiál s mapou seznamující návštěvníka s nejdůležitějšími body daného programu. Pro MFF je navíc připravován podrobný programový sborník.

O akcích jsou média, obce a spolupracující organizace informovány prostřednictvím emailingu. Pro neplacenou inzerci je dán prostor v měsíčníku „Strážničan“. Inzerce v placených médiích je využívána minoritně. Výjimku tvoří MFF, kde jsou do propagace zapojeni mediální partneři jak televize, tak i rádia a tisk.

Pro outdoorovou reklamu jsou využívány dvě billboardové plochy u hlavní silnice č. 55 z obou příjezdových stran města Strážnice. Pro MFF jsou Městem Strážnice doplněny velkoplošné bannery umístěny na historické brány při vjezdech do města. K propagaci programů ve skanzenu je využíván také výlep plakátů a hlášení v rozhlasích okolních obcí.

Veletrhů cestovního ruchu se NÚLK neúčastní přímo, ale prostřednictvím Centrály cestovního ruchu Jižní Moravy, která sdružuje významné turistické cíle (tzv. TOP CÍLE).

Samostatnou kapitolu tvoří aktivní účast na Dni otevřených dveří Ministerstva kultury ČR, kde je odbornými pracovníky prezentována veškerá činnost NÚLK.

B/6 SPOLUPRÁCE SE ZAHRANIČNÍMI A DOMÁCÍMI INSTITUCEMI

NÚLK je specializovanou odbornou institucí MK, která dlouhodobě aktivně působí v různých mezinárodních aktivitách v oblasti lidové kultury a folkloru. Napomáhá tím naplňovat rezoluci 25. generální konference UNESCO „Doporučení k ochraně tradiční a lidové kultury“ a dále „Úmluvu o zachování nemateriálního kulturního dědictví“. NÚLK v roce 2025 pokračoval ve spolupráci s CIOFF, ICOM, AEOM a dalšími zahraničními partnery.

6/1 UNESCO

NÚLK je pověřen Ministerstvem kultury naplňováním Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví UNESCO a zároveň na expertní úrovni zastupuje ministerstvo na mezinárodních jednáních s organizací souvisejících. Spolupráce s UNESCO podrobněji – viz kap. B.I.

6/2 IOV

IOV patří k nevládním organizacím UNESCO, které využívají poznatků národopisného bádání ke své činnosti, jeho doménou je podpora a organizování folklorních festivalů, na nichž se prezentují kromě projevů folkloru také tradiční řemesla a lidové umění. NÚLK je od roku 2018 členem založené české Národní sekce Mezinárodní organizace lidového umění v ČR, z. s.

6/3 ICOM

ICOM patří mezi nejvýznamnější světové nevládní organizace UNESCO sdružující muzea všech typů a zaměření. NÚLK spravuje Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy, vlastní rozsáhlý sbírkový fond a členství v ICOM umožnilo zařadit Muzeum do celosvětové muzejní sítě a získávat kontakty se světovými muzei. NÚLK je řádným členem organizace International Council of Museums (Mezinárodní organizace muzeí) od roku 2006.

6/4 CIOFF

NÚLK je řádným členem CIOFF (Conseil International des Organizations de Festivals de Folklore et d'Arts Traditionels – Mezinárodní rady pořadatelů festivalů folkloru a lidového umění, oficiální partner UNESCO) a od roku 1993 je sídlem České národní sekce CIOFF (ČNS). ČR je členem této nevládní organizace působící v oblasti neprofesionálních aktivit. Jedním z hlavních cílů je sdružovat významné folklorní festivaly z naší země, které mají zájem zařadit se do sítě prestižních festivalů v celosvětovém měřítku. V průběhu roku probíhala komunikace sekretariátu ČNS CIOFF s členskou základnou. NÚLK provozuje a pravidelně aktualizuje webovou prezentaci, zveřejňuje dostupné nabídky zahraničních souborů i festivalů a přináší informace o členských festivalech ČNS. Podle potřeby byla zpracovávána doporučení ČNS CIOFF souborům k jejich výjezdu do zahraničí, podklady pro výroční zprávu CIOFF a pro kalendárium CIOFF.

Ve dnech 22.–26. května 2025 se konal Sector Meeting 2025. Program se konal ve Strážnici a ve Bzenci a zahrnoval odborná jednání, kulturní program a prezentaci tradiční kultury regionu. Součástí výstupů byla rovněž odborná zpráva publikovaná v Národopisné revue.

V březnu se uskutečnila zahraniční pracovní cesta na Severní Kypr v souvislosti se zasedáním Komise pro dětské folklorní hnutí CIOFF®.

V červenci následovala zahraniční pracovní cesta do Turecka, spojená s účastí české delegátky v odborné porotě festivalu Altın Karagöz v Burse.

Ve dnech 20.–26. října 2025 se v Chile uskutečnil 54. světový kongres CIOFF® za účasti 45 členských zemí. Česká republika zde byla zastoupena v roli národního delegáta České národní sekce CIOFF® a v Mezinárodní komisi pro dětské folklorní hnutí. V rámci programu byly projednávány otázky mezinárodní spolupráce, organizace folklorních festivalů a výměn souborů; v sekci Open Forum byl prezentován příspěvek věnovaný zapojování dětí do folklorního hnutí v České republice.

Dne 28. listopadu 2025 se uskutečnilo Valné shromáždění České národní sekce CIOFF®, kterého se zúčastnilo více než 30 zástupců členských souborů.

6/5 OSTATNÍ SPOLUPRÁCE SE ZAHRANIČÍM

Evropský svaz muzeí v přírodě (AEOM)

NÚLK je členem Evropského svazu muzeí v přírodě (AEOM). V průběhu roku 2025 pracovala Eva Kuminková ve výboru svazu, kde mimo jiné navrhla novou strukturu webové prezentace organizace a aktivně se podílela na jejím naplňování. Zúčastnila se také výjezdního zasedání výboru v Bukurešti a Sibiu v Rumunsku, kde se připravovala konference, která se uskuteční v září 2026.

Muzeum v přírodě Etar, Bulharsko

V roce 2025 NÚLK navázal spolupráci v oblasti nemateriálního kulturního dědictví s muzeem v přírodě Etar v bulharském městě Gabrovo. Kromě účasti pracovníků NÚLK na odborných akcích tohoto muzea pro něj Eva Kuminková připravila celodenní seminář *Innovating Museums with Intangible Cultural Heritage* určený pro pracovníky bulharských muzeí z regionu. Seminář se uskutečnil 10. září 2025 přímo v areálu muzea v přírodě Etar. Cílem participativního školení bylo představit možnosti inovace muzeí prostřednictvím začleňování nemateriálního kulturního dědictví vzdělávacích a expozičních aktivit.

6/6 SPOLUPRÁCE S DOMÁCÍMI INSTITUCEMI

NÚLK spolupracuje s mnoha muzejními, univerzitními a vědeckými institucemi v ČR a metodicky i organizačně pomáhá folklorním souborům a festivalům. V roce 2025 pokračovala spolupráce NÚLK s Národním informačním a poradenským střediskem pro kulturu, Národním muzeem v přírodě, Ústavem evropské etnologie MU Brno, Etnologickým ústavem AV ČR v Praze a v Brně, Moravským zemským muzeem Brno a dalšími muzei, Asociací muzeí a galerií, Českou národopisnou společností, Sdružením historických sídel Čech, Moravy a Slezska. Odborní pracovníci NÚLK působili v různých komisích, vědeckých, programových a redakčních radách, např. v České komisi pro UNESCO, Národní radě pro tradiční lidovou kulturu, grantových komisích MK.

Vědecké rady

- NIPOS, Praha (Martin Šimša)
- Valašské muzeu v přírodě, Rožnov pod Radhoštěm (předseda Martin Novotný)
- Hanácké muzeum v přírodě, Příkazy (Martin Novotný)
- Muzeum v přírodě v Niedersulzu, Rakousko (Martin Novotný)
- Muzeum v přírodě Vysočina, Hlinsko (místopředsedkyně Eva Kuminková, Petra Hrbáčová)

Redakční rady

- Časopis Slovácko, Uherské Hradiště (Martin Šimša)
- Časopis Český lid, Praha (Martin Šimša)
- Časopis Folia ethnographica, Brno (Martin Šimša)
- Časopis Malovaný kraj, Břeclav (Petra Hrbáčová)
- Národopisný věstník SAV, Bratislava, SR (Martin Šimša)
- Sborník Museum vivum, Rožnov pod Radhoštěm (Eva Kuminková, Martin Novotný)

Odborné společnosti

- Česká národopisná společnost (člen hlavního výboru Martin Novotný, řádní členové Jan Blažek, Petra Hrbáčová, Markéta Vašulková, Martin Šimša, Jarmila Teturová)

-
- Česká společnost pro hudební vědu (předseda kontrolní komise Jiří Höhn)
 - Česká komise pro UNESCO (Martin Šimša)
 - Český svaz muzeí v přírodě, správní rada (viceprezident Martin Šimša, řádný člen Martin Novotný, Petra Hrbáčová, Markéta Vašulková)
 - Asociace muzeí a galerií (Martin Novotný)
 - Kolegium muzeí v přírodě, Národní muzeum v přírodě Rožnov pod Radhoštěm (Martin Šimša)
 - AEOM Asociace evropských muzeí v přírodě (členka výboru Eva Kuminková, člen Martin Novotný)
 - Sdružení pro interpretaci místního dědictví (členka výboru Eva Kuminková)

Zastoupení NÚLK v odborných komisích

- Grantové komise MK pro podporu tradiční lidové kultury (Martin Šimša, Jarmila Teturová, Petra Hrbáčová)
- Grantová komise pro podporu národnostních menšin (Martin Šimša)
- Grantová komise pro integraci Romské menšiny (Martin Šimša)
- Národní rada pro tradiční lidovou kulturu MK (předsedkyně Eva Kuminková)
- Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Slovácké muzeum, Uherské Hradiště (Petra Hrbáčová)
- Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Hanácké muzeum v přírodě, Příkazy (Petra Hrbáčová)
- Komise pro taneční estetické aktivity (Jarmila Teturová)
- Komise pro tradiční lidovou kulturu Jihomoravského kraje (Jarmila Teturová)
- Odborná komise Jihomoravského kraje pro zápis nemateriálních statků tradiční lidové kultury do Seznamu nemateriálních statků TLK JMK (Jarmila Teturová)
- Etnografická komise Asociace muzeí a galerií ČR (Jan Blažek, Jarmila Teturová)
- Rada pro valašský odzemek (vedoucí etnografické sekce Eva Kuminková)
- Odborná rada pro folklor v NIPOS (Markéta Vašulková)
- Kulturní komise Města Strážnice (Petr Horehled)
- Programová rada etnologie Ústavu evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně (Martin Novotný)
- Muzejní rada Muzea skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou (Eva Kuminková)

B/7 PREZENTACE TRADIČNÍ LIDOVÉ KULTURY FORMOU VZDĚLÁVACÍCH POŘADŮ

7/1 MEZINÁRODNÍ FOLKLORNÍ FESTIVAL STRÁŽNICE 2025 A FOLKLORNÍ FESTIVAL DĚTSKÁ STRÁŽNICE 2025

Ve dnech 26. – 29. června 2025 se uskutečnil 80. ročník Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice 2025, jehož součástí byl rovněž 43. ročník folklorního festivalu Dětská Strážnice 2025.

Dramaturgická rada je dvanáctičlenná, členové jsou pověřováni konkrétními úkoly na základě tematického vymezení jednotlivých festivalových pořadů. Dramaturgická rada zaručuje uměleckou a odbornou úroveň pořadů festivalu. Při přípravě letošního ročníku se scházela v následujících termínech (22. 1., 19. 2., 15. 3., 16. 4., 14. 5. a 17. 9.), aby operativně řešila dané úkoly. Členové této rady se samozřejmě zúčastňovali všech společných jednání Programové rady MFF a Senátu Programové rady.

Programová rada MFF je složená z dvaceti členů a dvaatřiceti autorů, rada se scházela podle harmonogramu práce tohoto poradního orgánu. V období přípravy festivalu se uskutečnila zasedání 6. 11., 19. 2., 16. 4., 27. 17. byla společná s jednáním Senátu Programové rady MFF.

Senát Programové rady MFF, který je složen ze zasloužilých dlouholetých spolupracovníků NÚLK a tvoří ho devatenáct členů, se sešel během přípravného období ve stejných termínech jako Programová rada MFF.

Programová skladba MFF

Jako každoročně bylo k sestavení programu tohoto ročníku přistupováno velmi zodpovědně, ve skladbě festivalu byly obsaženy tradiční typy pořadů (regionální, tematické, naučné, zábavné, soutěžní apod.).

Vystoupení zahraničních souborů letošního ročníku festivalu byla koncipována jako prezentace tradiční lidové kultury zahraničních účinkujících – hudebních a tanečních souborů a skupin z Velikonočních ostrovů (Agrupación cultural Mana Ma’ohi – Hanga Roa), Keni (Fopack Music and Dance Ensemble), Španělska (Esbart Marboleny), Kyrgyzstánu (Ak Shoola) a Slovenska (Mladost’). Všechny zahraniční soubory vystoupily tradičně ve středu 25. 6. dopoledne v atriu Muzea J. A. Komenského v Uherském Brodě a večer na náměstí Svobody ve Strážnici, ve čtvrtek odpoledne na náměstí Svobody v Brně, všechny představení zahraničních souborů bylo přijata diváky s velkým ohlasem.

Festivalové pořady opět proběhly ve všech prostorách festivalového areálu, včetně Muzea vesnice jihovýchodní Moravy, budovy zámku, kostela Nanebevzetí Panny Marie, synagogy, náměstí Svobody a ulic města.

Propagace festivalu byla prováděna průběžně prostřednictvím programové skládáčky festivalu ve dvou jazykových mutacích a pomocí elektronických médií. Webové stránky festivalu a web Facebook byly podle průzkumu opět velmi hojně navštěvovány. Začátkem června byly distribuovány grafické plakáty, textové plakáty byly vyrobeny v omezeném množství. Bezprostředně před zahájením festivalu byl vydán programový sborník s podrobnými informacemi o celé akci.

Do propagace festivalu se opět zapojila veřejnoprávní média TV Noe, Česká televize Český rozhlas a Radio Proglas. Všechny festivalové prostory byly hojně navštíveny a převládali ve velké míře mladí lidé a rodiny. Opět se naplnila myšlenka, že MFF Strážnice je především festivalem rodinného typu. Oficiální návštěvnost festivalu byla **41.000 návštěvníků**.

Pro zajištění pobytu účinkujících a členů autorských kolektivů bylo využito ubytovacích a stravovacích kapacit v internátech, školách, hotelích a rekreačních střediscích jak ve Strážnici, tak i v okolí, účinkující byli ubytováni celkem ve 14 ubytovacích střediscích.

Skladbu letošního ročníku tvořilo 42 pořadů, ve kterých vystoupilo 4.250 účinkujících z ČR a 320 účinkujících ze zahraničí. Festivalu se zúčastnilo 5 zahraničních souborů a skupin – z Velikonočních ostrovů, Keni, Španělska, Kyrgyzstánu a Slovenska.

Z ČR na festivalu účinkovali členové ze 165 souborů a skupin, 44 soutěžících ve verbuňku a 21 lidových řemeslníků. V zábavních střediscích ve festivalovém areálu se vystříдалo 13 cimbálových a 5 dechových hudeb. Folklornímu festivalu Dětská Strážnice bylo věnováno 7 pořadů z celkových 42 festivalových pořadů.

Titul Laureát 80. ročníku MFF Strážnice 2025 a 43. ročníku FF Dětská Strážnice 2025

Mladá dudácká muzika ze Strakonice – za všestranný jevištní projev v pořadu *S lidem zasnoubeni*

Martina Pavlicová, Daniel Drápala a Zdeněk Vejvoda – za obsahový přínos k historii inscenování českého a moravského folkloru od 19. století do roku 1945 v pořadu *S lidem zasnoubeni*

Tanečnice Slováckého souboru Vonica, Valašského souboru Kašava a Bartošova soubor – za výborné pěvecké a taneční provedení pásma Zpívajte, děvčice v pořadu *Na tom zlínském rynku*

Barbora Vlčková – za tvůrčí přínos v pořadu *Běží voda, běží*

FS Rosénka – za mimořádnou úroveň interpretace v pořadu *Běží voda, běží*

MusEquality – za excelentní interpretační úroveň a za nápadité propojení vážné a lidové hudby ve stejnojmenném pořadu

Magdalena Můčková a Petr Ryšavý – za působivé naplnění formátu jubilejního pořadu *Osmdesátiletá Strážnice*

Cena ředitele NÚLK a prezidenta MFF

Jan Krist – za dlouholetý mimořádný autorský a dramaturgický přínos Mezinárodnímu folklornímu festivalu Strážnice

Vlasta Ondrušová – za dlouholetou dramaturgii vystoupení zahraničních souborů na Mezinárodním folklorním festivalu Strážnice

Alena Schauerová – za dlouholetý mimořádný autorský a dramaturgický přínos Mezinárodnímu folklornímu festivalu Strážnice

Jana Polášková – za dlouholetý mimořádný autorský a dramaturgický přínos Mezinárodnímu folklornímu festivalu Strážnice

Kateřina Macečková – za dlouholetý mimořádný autorský a dramaturgický přínos Mezinárodnímu folklornímu festivalu Strážnice

Soutěž o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku

V 40. ročníku Soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku se představilo celkem 36 tanečníků. Z dopoledního předkola postoupilo 10 soutěžících, ke kterým se připojil vítěz ankety diváků a 7 vítězů regionálních kol:

Výsledky Soutěže:

1. místo: Martin Vašulka, Kyjov

2. místo: Marek Salay, Břeclav

3. místo: Petr Polách, Kunovice

Cena poroty seniorů:

Tomáš Matulík z Velkých Bílovic

7/2 AKTIVITY V AREÁLECH NÚLK

V budově zámku byly veřejnosti zpřístupněny od 1. 5. 2025 do 31. 10. 2025 stálé expozice: obrazová galerie na schodišti, zámecká knihovna a kaple, výstavy Historické loutky ze sbírek Milana Knížáka, výstava obrazů 80 Momentů Folklorního Festivalu, expozice Hudební nástroje v lidové kultuře a Lidový oděv na Moravě, jedinečná 3D expozice krojů z celé Moravy.

Na zámku byly organizovány dva prohlídkové okruhy, které se střídaly. V lichou hodinu prohlídka zahrnovala historické části zámeckých knihoven a kaple. Pokračovala komentovaným schodištěm do galerie k výstavě Historické loutky ze sbírek Milana Knížáka a k výstavě 80 Momentů Folklorního Festivalu. Zakončení prohlídky bylo v expozici Hudební nástroje v lidové kultuře. V sudou hodinu prohlídka obsahovala historické části zámeckých knihoven a kaple. Pokračovala komentovaným schodištěm do expozice Hudební nástroje v lidové kultuře. Zakončení prohlídky bylo v expozici Lidový oděv na Moravě.

Expozice Hudební nástroje v lidové kultuře zdůrazňuje vlastnosti hudebních nástrojů, které díky lidovým výrobcům nabyly na zvláštní originalitě a jedinečnosti, zároveň dokumentuje hudební instrumentář lidové kultury České republiky s mírným přesahem do okolních regionů. Formou interaktivních panelů a webového rozhraní zpřístupňuje návštěvníkovi informace o jednotlivých vystavených exponátech a začleňuje je do kontextu naší lidové hudby. Cílem je představit nástrojovou pestrost naší lidové kultury a proměny, jimiž naše kultura v průběhu historie prošla. Zároveň napomoci k udržení povědomí o této specifické části našeho kulturního dědictví a podpoře jejich využívání v soudobém hudebním životě. Expozice, která byla spolufinancována z evropských fondů IROP, čítá okolo 500 vystavených hudebních nástrojů, více než 600 fotografií, několik desítek audiovizuálních záznamů a okolo 100 audio ukázek dokumentujících proměny hudebního instrumentáře v rámci posledních přibližně dvou set let.

Výstava Lidový oděv na Moravě prezentuje rozdíly oděvního materiálu na Moravě projevující se v barevnosti, použitých materiálech, skladbě oděvních součástí i jejich konstrukci. S ohledem na různorodost oděvního materiálu je celá výstava rozdělena do tří výstavních sálů, z nichž každý prezentuje určitou zeměpisnou část Moravy, a konkrétní situace a typy krojů, do nichž se lidé oblékali.

Výstava Historické loutky ze sbírek Milana Knížáka prezentuje kolekci historických loutek ze sbírek výtvarného umělce, hudebníka a sběratele prof. Milana Knížáka. Během svého života vytvořil cennou a unikátní sbírku světové úrovně. Ve výstavním prostoru je k vidění část jeho sbírky, téměř 500 loutek, divadelních rekvizit a dekorací. Výstava představuje loutku nejen jako zajímavý výtvarný artefakt, ale soustřeďuje se na její autory a výrobce. Jádrem výstavy tvoří dřevěné marionety z 19. století, se kterými hráli kočující lidoví loutkáři a které pocházejí z některé z významných řezbářských dílen, dále jsou vystaveny malé loutky domácích rodinných divadel, které byly vyrobeny převážně průmyslově v první polovině 20. století.

Zámek Strážnice navštívilo za návštěvnickou sezonu roku 2025 6029 návštěvníků, což je v porovnání s rokem 2024 o 489 návštěvníků více.

Objekty Muzea vesnice jihovýchodní Moravy byly otevřeny od 5. 4. do 31. 10. 2025. Oproti předchozí návštěvnické sezoně se počet návštěvníků Muzea snížil o 515 a za sezonu roku 2025 zavítalo do areálu Muzea vesnice jihovýchodní Moravy 47278 návštěvníků.

V Muzeu vesnice byly i v roce 2025 nabízeny dva prohlídkové okruhy: Život lidský (zaměřen na důležité okamžiky v lidském životě – narození, svatba, smrt) a Lidská práce (zaměřen na řemesla – pečení chleba, praní prádla, vinařství, kovářství, tkalcovství). Okruhy se pravidelně střídají v lichou a sudou hodinu a skupiny vycházejí vždy v celou hodinu. Po celou sezonu si návštěvník může vybrat prohlídku s průvodcem v každou celou hodinu, nebo navštívit areál individuálně po celou pracovní dobu.

Ve vybraných objektech podávají průvodci v měsících červenec a srpen výklad a předvádějí ukázky některých domácích prací (příprava nudlí, pletení rukavic na dřevěné formě, tkaní na stavu, vyšívání) a prostřednictvím nájemců je poskytováno občerstvení.

Ve stodole z Hrušek byla po celou sezonu zpřístupněna výstava Hliněné stavitelství na Moravě. Hliněné stavitelství patří k nejohroženější skupině historického stavebního fondu na venkově a je významným svědectvím o životě minulých generací. Na devíti exponátech představujících konstrukční varianty hliněného zdiva je zachycena zaniklá stavební tradice, která je dnes v terénu reprezentována pouze zlomkem, většinou již jen dožívajících objektů. Výstava je jedním z výstupů aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI) s názvem Technologie tradičního hliněného stavitelství na Moravě a vztahové souvislosti k oblasti středního Podunají.

Expozice Vodní technické stavby na Veličce. Mlýny, valchy, pily představuje vodní technické stavby na říčce Veličce. První zmínky o těchto objektech pocházejí z 16. století, k největšímu rozkvětu mlynářství došlo v 18. století a poslední mlýny zde pracovaly ještě v 50. letech 20. století. Jednalo se o mlýny menší velikosti s jedním až dvěma mlecími složenými. Jejich majitelé se živili nejen mletím obilí, ale zejména zemědělským hospodařením, popřípadě také provozovali pilu nebo valchu. Expozice je složena z textových panelů doplněných fotografiemi zachycujícími technické vodní stavby v původním prostředí i ve strážnickém muzeu v přírodě. Ve vitrínách jsou umístěny předměty související s mlýny a mlynářstvím, ale také se sekernictvím a se zpracováním sukna. Návštěvníci se v expozici seznámí s historií mlýnů, jejich technologickým vybavením, mlecími kameny i s konstrukcí vodních kol. Popsána je stavební podoba mlýnic i obydlí mlynářů. Zvláštní pozornost je pak věnována zejména objektu Podhajského mlýna, v jehož vědecké kopii je expozice umístěna. Prezentována je zde také osobnost sekerníka Františka Mikyšky, oceněného titulem Nositel tradice lidových řemesel. Z jeho dílny pochází všechny dřevěné části technického vybavení vodního mlýna a valchy, prezentované v objektu Podhajského mlýna.

Expozice a výstavy v objektech NÚLK:

Zámek:

- Obrazová galerie na schodišti
- Historická zámecká knihovna a kaple
- Historické loutky ze sbírek Milana Knížíka
- Výstava 80 Momentů Folklorního Festivalu
- Hudební nástroje v lidové kultuře
- Lidový oděv na Moravě, jedinečná 3D expozice krojů z celé Moravy

Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy:

- Hliněné stavitelství na Moravě, výstava v objektu L1.
- Expoziční objekty: interiéry – B6, B9, C4, C6, C7, C14, D2, D3, D4, D5, E12, E13, E20, H1, H12, H13, H14, L1; exteriéry – ostatní objekty v areálu moravských Kopanic, luhačovického Zálesí, vodních technických staveb, vinohradnických staveb a areálu Hornáčka.

Pořady v areálu MVJVM:

Pro rok 2025 byly, stejně jako v předchozích letech, plánovány tematické programy pro veřejnost a vzdělávací programy pro školní výpravy.

12. – 13. 4. Fašanky, fašanky, Velká noc ide

Autoři scénáře: Lenka Havlíková, Daniela Procházková

Vystupující soubory: Fěrtůšek ze Strážnice, Marijánek ze Bzence, Světlovan z Bojkovic a Danaj ze Strážnice

V rámci programu bylo představeno období od masopustu do Velikonočního pondělí. Výklad o masopustních maskách s ukázkou, smažení božích milostí, jarní bylinky, výroba vrbových píšťalek,

výklad o postní době, barvení vajíček, výroba kraslic, pletení pomlázky. Program obohatily dětské soubory vystoupeními: vynášení Smrtky, nošení Létečka a velikonoční klepání. Soubory Světlovan z Bojkovic a soubor Danaj ze Strážnice předvedly šlaháckové obchůzky.

14. – 15. 4. Fašanky, fašanky, Velká noc ide

Autoři scénáře: Lenka Havlíková, Daniela Procházková

Školním skupinám bylo představeno období od masopustu do Velikonočního pondělí. Výklad o masopustních maskách s ukázkou, smažení božích milostí, výroba vrbových píšťalek, výklad o postní době, barvení vajíček, výroba kraslic, pletení pomlázky. Připraveny byly i dětské dílny.

1. 5. Stavění máje

Autoři scénáře: Petr Horehled', Jan Blažek

Vystupující soubory: Danaj ze Strážnice, Žerotín ze Strážnice, Demižón ze Strážnice

Návštěvní sezóna MVJVM byla zahájena pořadem Stavění máje. Úvodem promluvil ředitel NÚLK Martin Šimša, následovalo zdobení a postavení máje doprovázené zpěvem zúčastněných souborů. Další program patřil vystoupení dětského souboru Fěrtůšek ze Strážnice a souborů Danaj ze Strážnice, Demižón ze Strážnice a Žerotín ze Strážnice s ukázkami profilových tanečních a hudebních čísel.

16. 5. Zámek ve světle svíček

Autoři scénáře: Josef Svoboda, Markéta Vašulková

Vystupující soubory: šermířská skupina Dračí úsvit z Hodonína, ochotníci ze Strážnice a Vracova, Veteran Car Club z Uherského Hradiště

Tématem letošního ročníku jsou „Poslední kravašští aristokraté“. V rámci programu byli návštěvníci seznámeni se životem na strážnickém hradě a jeho okolí ve 14. a 15. století, kdy strážnické panství patřilo členům mocného severomoravského rodu pánů z Kravař, hlavně Petrovi Strážnickému z Kravař a jeho synům Václavovi a Jiříkovi. Pro ně to byla doba vrcholu moci a bohatství a čím dál rafinovanějších šlechtických zábav, ale také nástupu husitství a následných válek a společenských změn. V rámci programu se konala na nádvoří zámku přehlídka historických vozidel ze Slováckého Veteran Car Clubu z Uherského Hradiště.

25. 5. Skanzenem z pohádky do pohádky

Autor námětu a scénáře: Eva Rýpalová, Magdalena Maňáková

Vystupující soubory: chovatelé Strážnice

V areálu muzea se děti přenesly do světa pohádek. Ve spolupráci s DDM Strážnice na děti čekaly soutěže a hry propojené s pohádkami. Připojili jsme i pohádky natáčené v areálu skanzenu. Děti např. porovnály své síly se statečným kovářem Mikešem, nakrmily draka buchtami nebo hledaly zlaté zrní pro zlatého ptáka. Se sdružením chovatelů ve Strážnici jsme připravili pro děti dvůr s domácími zvířaty, kde si mohly prohlédnout i pohladit některé druhy domácího zvířectva.

26. – 27. 5. Abeceda řemesel

Autor námětu a scénáře: Eva Rýpalová, Magdalena Maňáková

Vystupující: Chovatelé Strážnice

Program byl zaměřen na zpracování skla a hlíny. Děti se seznámily s různými druhy hlíny v přírodě a jejich využitím. Skláři ze Strání – Květná dětem vysvětlovali technologii výroby skla. Dále si děti mohly vyzkoušet výrobu misek na hrnčířském kruhu, vymazávaly hliněnou podlahu, vyráběly hliněné cihly. Viděly tvoření vánočních ozdob ze skleněných korálků, zdobení krojových součástek skleněnými ozdobami. Vyzkoušet si také mohly malování na sklo a vytvořit si tak tradiční podmalbu na skle. Nechyběly staré venkovské hry pro děti.

13. 7. Dožínky ve skanzenu

Autor scénáře: Josef Svoboda

Vystupující soubory: Haná z Přerova, Omladina z Vacenovic

Tradiční program Dožíněk ve skanzenu představoval návštěvníkům práce spojené s letním obdobím žní a následného zpracování úrody. Kromě sečení a mláčení obilí se představil i včelař. Návštěvníci se také mohli seznámit v objektu Podhajského mlýna s přípravnými pracemi na mlýně před mletím, jako je křesání mlýnských kamenů. Na ochutnávku se pekl chléb v chlebové peci a stloukalo se máslo. Soubor Haná z Přerova prezentoval dožínkový průvod a soubor Omladina z Vacenovic předvedl mláčení slámy.

26. 7. Vojenský den

Autor scénáře: Lukáš Lexa

V rámci programu tohoto ročníku Vojenského dne byla věnována pozornost přípravě čs. branné moci a dalších ozbrojených složek na obranu státu. U příležitosti 90. výročí závěrečných cvičení, která se uskutečnila v létě 1935 na moravsko-slovenském pomezí, se jedna z bojových ukázek věnovala právě jejich rekonstrukci. Další ukázky představily činnost polního četnictva nebo manévry čs. armády z 20. let.

16. 8. Pout' ve skanzenu

Autor scénáře: Daniela Procházková

Vystupující soubory: Loutkové divadlo J. Dvořáka, kouzelník Tomáš Šulaj, FS Svodnica z Blatnice pod Svatým Antonínkem

Pro návštěvníky byl v rámci této letní akce připraven jarmark s tematickými výrobky, dětské dílničky s drátěnými výrobky nebo perníčky, ochutnávka tradičních pokrmů. Děti se mohly projet na koni či zhlédnout ukázkou pout'ového procesí v podání FS Svodnica z Blatnice pod Svatým Antonínkem. Součástí programu bylo vystoupení kouzelníka, loutkové divadlo a také historické pout'ové atrakce jako kolotoč, kotrmelčák či zvířecí lodičky. Rozličné zábavné úkoly pro děti byly připraveny na několika stanovištích ve vinohradnickém areálu, nechyběly ani odborné výklady o poutích v minulosti.

21. 9. Podzim na dědině

Autor námětu a scénáře: Věra Chalupová, Martin Novotný

Vystupující soubory: Fěrtůšek ze Strážnice, Radošov z Veselí nad Moravou

Program představil období podzimu na vesnici jihovýchodní Moravy. Návštěvníci se seznámili s hospodářskými pracemi (orba koňmi, kravský povoz), konkrétními plodinami a způsoby jejich zpracování (nakládání zelí, moštování jablek), s vinohradnickým nářadím. V rámci pořadu byly návštěvníkům předvedeny ukázky činnosti myslivosti. V rámci pořadu vystoupily soubory Fěrtůšek ze Strážnice a Radošov z Veselí nad Moravou s ukázkami hodových zvyků.

22. – 23. 9. Podzim na dědině

Autor námětu a scénáře: Věra Chalupová, Martin Novotný

Program je zaměřený na seznámení a kontakt s tradičními způsoby hospodaření a života na moravské vesnici přelomu 19. a 20. století. Důraz byl kladen nejen na pasivní seznámení, ale i na aktivní prvky prezentace. Děti si tak mohly vyzkoušet drhnout kukuřici, sbírat brambory, moštovat jablka, strouhat zelí.

29. – 30. 11. Radujme se, veselme se

Autor námětu a scénáře: Jarmila Teturová, Petra Hrbáčová

Vystupující soubory: Bzenčánek ze Bzence, Veličánek z Velké nad Veličkou, Lipovjan z Lipova, Velička z Velké nad Veličkou, Spinek ze Vnorov a Danaj ze Strážnice

V jednotlivých objektech byly připraveny interiéry jak v duchu adventním, tak také vánočním a novoročním. Nechyběl výklad o původu vánočního stromku, proměnách jeho výzdoby v průběhu jednotlivých století, výklad o štedrovecerním koledování a výuka koled. K dispozici byly rovněž ukázky vánočních pokrmů, věštebných praktik, výklad o štěpánských a novoročních zvycích, výroba obřadního

pečiva, pečení vánočního cukroví, pečení vánočních oplatek, ukázky výroby tradičních vánočních ozdob a dalších výrobků.

V pořadu představili své umění řemeslníci, pořad opět zpestřily obchůzky Lucek, Tří králů a koledníků s pastýřem. Dětské soubory Bzenčánek ze Bzence a Veličánek z Velké nad Veličkou, soubory Lipovjan z Lipova, Velička z Velké nad Veličkou, Spinek z Vnorov a Danaj ze Strážnice zajistily obchůzku koledníků. Štěpánskou obchůzku a mlácení slámy předvedl soubor Omladina z Vacenovic. Velká většina předvádějících v objektech byli také zaměstnanci ústavu. Výklad v objektech poskytli odborní pracovníci ústavu. Součástí pořadu byly opět tvůrčí dílny pro děti. Zde si děti mohly prakticky vyzkoušet zpracování těsta, ozdobit perníček nebo vyrobit vánoční ozdobu.

V areálu skanzenu bylo připraveno také občerstvení pro návštěvníky: zabíjačkové speciality, košť vína, pražené oříšky, výrobky z medu a medovina, pekařské výrobky apod.

1. – 5. 12. Radujme se, veselme se

Autor námětu a scénáře: Jarmila Teturová, Petra Hrbáčová

Vánoční pořad je již tradičně zaměřen na období od adventu do Tří králů. Žáci byli seznámeni jak s pracemi v tomto období tak i s rituály, které probíhaly. Viděli draní peří, výrobu peroutek. K přípravě Vánoc patřilo pečení vánočních oplatek, pečení tradičního pečiva, příprava štedrovečerní večeře, výzdoba stromků, výstava betlémů. Návštěvníci se dozvěděli o věštebných praktikách, které se v tomto období prováděly. Slyšeli výklad o štěpánských a novoročních zvycích, viděli výrobu vánočního pečiva. V areálu se setkali s Mikulášskou družinou, s Luckami, potkali malé koledníky, Tři krále.

B/8 PÉČE O SBÍRKY

Sbírkové fondy a jejich evidence

Jednání Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost NÚLK proběhlo dne 17.06.2025 a 04.11.2025. Nabízené předměty byly navrženy k zařazení do Sbírky NÚLK. Sbírkové předměty schválené k zakoupení Poradním sborem byly zapsány do přírůstkové knihy. Stávající zápisy sbírkových předmětů jsou doplňovány o aktuální informace o předmětech, o nová uložení a fotodokumentaci. V průběhu roku 2025 se uskutečnila fotodokumentace sbírkových předmětů v celkovém počtu 1 000 ks fotografií.

Podsbírka Etnografická

V roce 2025 byly nově získány sbírkové předměty, které byly zapsány do sbírkové evidence pod přírůstkovými čísly 1/2025 – 220/2025. Počet evidenčních čísel v podsbírce Etnografické vzrostl na 58 100.

Podsbírka Další - současná řemeslná výroba

V roce 2025 byly zakoupeny sbírkové předměty reprezentující tvorbu výrobců oceněných titulem Nositel tradice lidových řemesel a jiných řemeslníků. Jedná se o následující výrobce. V roce 2025 byly nově získány sbírkové předměty, které byly zapsány do sbírkové evidence pod přírůstkovými čísly NT1/2025 – NT55/2025. Počet evidenčních čísel v podsbírce Další - současná lidová řemeslná výroba vzrostl na 2 172.

Podsbírka Historická

V roce 2025 byly nově zařazeny sbírkové předměty, které byly zapsány do sbírkové evidence pod přírůstkovými čísly H1/2025 – H2/2025. Počet evidenčních čísel v podsbírce Historické vzrostl na 3 206.

Uložení a ochrana sbírkových předmětů

Průběžně probíhá ukládání sbírkových předmětů do regálových systémů v depozitářích A1, A2, A4, A5, A6, H4, G11, G12, G13, G14 a v halách ve Vracově. Všechny sbírkové předměty jsou před uložením čištěny a konzervovány.

Na počátku roku proběhlo stěhování sbírky Současná řemeslná výroba do nového pojízdného regálového systému v depozitáři A4. Předměty jsou zde uloženy podle materiálových skupin.

V listopadu proběhla desinsekce a deratizace depozitářů A1, A2, A3, A4, A5, A6 a deratizace objektů MVJVM a depozitářů H4, G11, G12, G13, G14.

Konzervace a restaurování sbírkových předmětů

Konzervační dílna průběžně zpracovávala nové přírůstky i stávající sbírkové předměty. Všechny sbírkové předměty jsou před uložením čištěny a konzervovány. Celkem bylo v konzervační dílně zpracováno 1237 ks předmětů, z toho bylo 690 textilních součástí a 547 ks z různých materiálů.

V průběhu roku byla dále v MVJVM provedena konzervace objektu D3, konkrétně prostor mlýnice a údržba technického vybavení. V objektu E20 byl proveden postřik vnitřního prostoru proti plísním. V objektu B9 byl upraven půdní prostor proti zatékání. Objekty C6 a E21 byly ošetřeny postřikem proti červotočům v interiéru objektu. V objektu H14 byla opravena branka. Pro areál E bylo vyrobeno koryto k vahadlové studni a byla provedena oprava této studni. Na kříži v areálu C byla provedena oprava malby na plechu.

V měsíci listopadu proběhla desinsekce a deratizace depozitářů H4, G11, G12, G13, G14 a deratizace objektů a depozitářů A1, A2, A3, A4, A5 a A6.

V průběhu roku bylo externě zajištěno restaurování 3 historických obrazů ze zámecké galerie.

B/9 PÉČE O PAMÁTKY A ÚDRŽBA AREÁLŮ

Každoročně tvoří významnou součást činnosti NÚLK péče o movité a nemovité památky, které má NÚLK ve správě (7 je památkově chráněno) a 47 ha parkových a travnatých ploch. Opravy drobnějšího charakteru v areálu zámeckého parku i Muzea vesnice jihovýchodní Moravy provádějí pracovníci NÚLK, rozsáhlejší opravy a rekonstrukce objektů jsou řešeny dodavateli.

9/1 MUZEUM VESNICE JIHOVÝCHODNÍ MORAVY

V areálu Muzea vesnice jihovýchodní Moravy byla prováděna průběžná údržba objektů, zeleně i výsadeb, vinice, sadů, letní ořez ovocných stromů, drobné opravy střešních krytin na objektech, opravy plotů, laviček a chodníků, elektrických skříní. Údržba zeleně byla částečně realizována dodavatelem (intenzivní sečení vybraných ploch a plochy sečené na seno), ostatní travnaté plochy byly sečeny pracovníky Útvaru správy areálu.

V r. 2023 byla zpracována projektová dokumentace na dostavbu zemědělských usedlostí G1, 2, 3 z lokality Moravského Dolňácka (G1, G2 – „Milokošť“, G3 – „Zarazice“), které prezentují architekturu a život ze začátku 20. století daném regionu. Řešené objekty se nacházejí v jihozápadní části areálu skanzenu, hrubá stavba objektů byla vybudována koncem 80. let minulého století.

Stavební povolení na výše uvedené stavby bylo vydáno 27. 11. 2023. Koncem r. 2024 byla zpracována změna stavby před dokončením, která řešila výstavbu nové přístupové komunikace – zpevněná komunikace z lomového kamene v kombinaci s mechanicky zpevněným kamenivem, stavební povolení pro tuto změnu bylo vydáno dne 25. 7. 2025. V prosinci r. 2024 požádala naše organizace zřizovatele, tj. MK ČR o přidělení dotace dostavbu objektů G1, 2, 3. V květnu 2025 bylo naší organizaci doručeno Rozhodnutí o přidělení dotace v celkové výši 13 mil. Kč. Následně bylo zahájeno výběrové řízení na dodavatele stavby. Vítězná cenová nabídka však převýšila přidělenou dotaci o cca 960 tis. Kč, na základě čehož byla podána žádost o navýšení dotace. Žádosti o navýšení dotace bylo vyhověno.

V průběhu roku 2023 byla zpracována projektová dokumentace na opravu a dostavbu páteřní komunikace v areálu skanzenu. Hlavním cílem tohoto záměru je prezentace historického vývoje cest a komunikací jednotlivých regionů, které jsou ve skanzenu zastoupeny v souladu s ohledem na dataci jednotlivých objektů. Projekt je rozdělen do 4 etap. První etapa řeší opravu komunikace od nákladní vrátnice po objekt CH1 („stodola z Hrušek“), povrch této části komunikace je žulová kostka, druhá etapa zahrnuje území od objektu D4 po H13, kde povrch komunikace je předpokládáno mechanicky zpevněné kamenivo, třetí etapa zahrnuje území od objektu H13 po začátek lokality Dolňácko, povrch také mechanicky zpevněné kamenivo prolité asfaltem a čtvrtá etapa zahrnuje území od objektu G1 po objekt G 14 s povrchem z žulové kostky, část kamenný štět. Stavební povolení bylo vydáno 16. 1. 2024.

V listopadu 2023 požádala naše organizace zřizovatele, tj. MK ČR o přidělení dotace na realizaci I. etapy opravy komunikace. Rozhodnutí o přidělení dotace bylo naší organizaci doručeno v dubnu 2024. Následně bylo zahájeno výběrové řízení na zhotovitele stavby.

V září 2024 byla uzavřena smlouva o dílo s vybraným zhotovitelem, firmou Stavební společnost Kněždub, s.r.o.

V dubnu 2025 byla stavba dokončena a v září 2025 zkolaudována. Realizace dalších etap se předpokládá v průběhu následujících cca 10 let (v návaznosti na výši dostupných finančních prostředků).

9/2 BUDOVA ZÁMKU A AREÁL ZÁMECKÉHO PARKU

V objektu zámku byly průběžně prováděny drobné opravy, opravena a nátěrem ošetřena byla část oken. V areálu památkově chráněného zámeckého parku byla prováděna průběžná údržba objektů,

zeleně – trávníků, keřového patra, stromů, prořez suchých větví, likvidace suchých dřevin, listů, mulčování vybraných ploch areálu parku, údržba břehů rybníků a opravy plotů. Část údržby zeleně byla realizována dodavatelem. Drobné opravy byly provedeny na všech třech amfiteátrech v zámeckém parku.

V průběhu roku 2024 byla zpracována projektová dokumentace odkanalizování jihovýchodní části areálu zámeckého parku, tj. odvedení splaškových odpadních vod z objektu amfiteátru Zámek, objektu WC Morávka a objektu mobilních WC Černá brána. Technické řešení zahrnuje výstavbu dvou kusů podzemních čerpacích stanic odpadních vod, výtlaku odpadních vod v celkové délce 312 m, gravitačního kanalizačního potrubí v celkové délce 260 m, rekonstrukci požárního rozvodu vody amfiteátru Zámek v celkové délce 110 m a výstavbu kabelového vedení NN v celkové délce 180 m. V prosinci r. 2024 požádala naše organizace zřizovatele, tj. MK ČR o přidělení dotace na realizaci navržené kanalizace. V květnu 2025 bylo naší organizaci doručeno Rozhodnutí o přidělení dotace v celkové výši 9,7 mil. Kč. Následně bylo zahájeno výběrové řízení na dodavatele stavby. Vítězná cenová nabídka však převýšila přidělenou dotaci o cca 400 tis. Kč, na základě čehož byla podána žádost o navýšení dotace. Žádosti o navýšení dotace bylo vyhověno.

9/3 INVESTIČNÍ A PROVOZNÍ AKCE VĚTŠÍHO ROZSAHU

Finanční a obsahové zhodnocení níže uvedených akcí je uvedeno v rámci ekonomického přehledu Individuální a systémové dotace na financování programů a akcí:

akce 134V131000146

NÚLK – Areál MVJVM – lok. Dolňácko – dostavba zemědělských usedlostí G 15, G 16 (investiční)

- dostavba zemědělských staveb budovaných začátkem 20. století v regionu „Dolňácko“. Součástí objektu G 15 bylo v prostoru „maštale“ vybudováno sociální zázemí pro návštěvníky. V objektu G 16 bude umístěna expozice ševcovské dílny.

SMVS 134V131000260

NÚLK – Strážnice – Stavební úpravy cest v areálu MVJVM (I. etapa) (investiční)

- oprava a dobudování páteřní areálové komunikace MVJVM s vybraným povrchovým materiálem.

SMVS 134V131000262

NÚLK – Strážnice – Vstupní objekt do areálu MVJVM – Zateplení střešního pláště objektu č. p. 1510 (investiční) - z důvodu snížení energetické náročnosti objektu bylo provedeno zateplení střešního pláště objektu č.p. 1510, vstupního objektu do MVJVM.

SMVS 134V151000166

NÚLK - areál ZP - Odkanalizování stávajících sociálních zařízení, vč. jejich rek. a napojení na veřejnou kanalizaci (investiční) - odkanalizování jihovýchodní části areálu zámeckého parku.

SMVS 134V151000167

NÚLK - areál MVJVM - Dostavba lokality Dolňácko - Zemědělské objekty G1, G2, G3 (investiční) - dostavba zemědělských usedlostí z lok. Moravského Dolňácka – G1, G2, G3

B/10 SPRÁVA INFORMAČNÍHO SYSTÉMU

Útvar CVI v průběhu roku zabezpečoval správu informačních a komunikačních technologií, a to zejména správu počítačové sítě, informačních systémů a zadávání veřejných zakázek prostřednictvím Národního elektronického nástroje (NEN). Provoz elektronické podatelny a spisové služby byl zajišťován prostřednictvím informačního systému WISPI.

V rámci průběžné obměny pracovních stanic byly pořízeny 4 ks notebooků a 3 ks počítačů, nákup se uskutečnil ve zvýhodněném režimu centrálního zadávání zakázek MK ČR. Probíhaly upgrady běžných programových balíků a operačních systémů, kontrola stavu licencí k užívání jednotlivých softwarových prostředků. Z důvodu technického zastarání bylo nahrazeno stávající tiskové studio novým výkonnějším (pro útvary CVI a EK). Na začátku roku 2025 byl zpuštěn do ostrého provozu nový program pro ekonomickou agentu WAM S/3. Z důvodu ukončení běžné pětileté záruky na centrální úložiště dat bylo sjednáno a realizováno rozšíření této záruky.

V období červen–červenec bylo externí firmou provedeno testování a audit zranitelnosti vnitřní počítačové sítě NÚLK. V závěrečné zprávě bylo zaznamenáno jejich vyhodnocení a doporučeny postupy k úpravám. Na audit by měla v roce 2026 navázat varianta ve vlastní režii v podobě free open-source cybersecurity platformy, která kombinuje SIEM, prohlížeč událostí a rozšířenou detekci a odpověď na hrozby. 3. listopadu 2025 se uskutečnilo školení k zajištění kybernetické bezpečnosti, kterého se zúčastnili všichni uživatelé počítačové sítě NÚLK. Obsahem bylo chování a užívání v počítačové síti a internetu, používání zařízení k tomu určeném, představení kybernetických hrozeb, jak se jim vyhnout, příp. jak postupovat při jejich zjištění

Ve spolupráci s externím dodavatelem byl zajišťován provoz a servis webových a e-mailových služeb. NÚLK provozuje v současné době sedm webových portálů: <https://www.nulk.cz>, <https://www.skanzenstraznice.cz>, <https://www.lidovakultura.cz>, <https://www.panstvistraznice.cz>, <https://lidovaremesla.cz/>, <https://festivalstraznice.cz> a <https://revue.nulk.cz>. Jejich archivace je bezplatná a je realizována českým webovým archivem (<https://www.webarchiv.cz/cs/>) Národní knihovny ČR. Obsah webů je několikrát ročně archivován a zůstane uchován v rámci fondu Národní knihovny České republiky. V roce 2025 byly spuštěny 3 nové mapové aplikace: Lidové tance, Instrumentální hudba a Písňové sbírky.

C. PŘÍLOHY

C/1 PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ ÚTVARŮ K 31. 12. 2025

<u>Ředitel</u>	1,0
výzkumný pracovník, zástupce ředitele	1,0
bezp. referent – technik prevence	0,1
interní auditor	0,2

<u>Útvar ředitele</u>	
pracovník tech.ekon. rozvoje, ved. útvaru	1,0
technický pracovník 0,8, řidič 0,1	0,9
propagační pracovník	1,0
vrátný	0,55
vrátný	0,55
vrátný	0,55
vrátný	0,55
vrátná	0,3
vrátná	0,3
vrátná	0,45
uklízečka	1,0
uklízečka	1,0

<u>Centrum hmotného kulturního dědictví</u>	
kurátor sbír. a mobil. fondů, ved. útvaru	1,0
výzkumný pracovník	1,0
výzkumný pracovník	1,0
dokumentátor, průvodce	1,0
dokumentátor	1,0
konzervátor	1,0
konzervátor	1,0
konzervátor	1,0
konzervátor	0,5
uklízečka	1,0
výzkumný pracovník (DKRVO)	1,0
dokumentátor (DKRVO)	0,5

<u>Centrum nehmotného kulturního dědictví</u>	
kurátor sbírk. a mobil. fondů, ved. útvaru	1,0
výzkumný a vývojový pracovník	1,0
výzkumný a vývojový pracovník	1,0
dokumentátor	1,0
informační technik	1,0

<u>Centrum vědeckých informací</u>	
dokumentátor, ved. útvaru	1,0
kurátor sbírk. a mobil. fondů,	1,0
výzkumný a vývojový pracovník	1,0

dokumentátor	1,0
dokumentátor, správce operačních inf. a komunikačních technologií	1,0

Metodické centrum pro folklor

referent zahraničních služeb a vztahů, ved. útvaru	0,6
výzkumný a vývojový pracovník	1,0
výzkumný a vývojový pracovník	0,3
tajemník uměl. provozu, dokumentátor	1,0

Ekonomický útvar

koord. a projektový pracovník, ved. útvaru	1,0
účetní	1,0
účetní	1,0
pokladní	0,3
pokladní	0,3
pokladní	0,45
pokladní MVJVM	0,225
pokladní MVJVM	0,225
pokladní MVJVM	0,225

Útvar správy areálů

investiční pracovník, ved. útvaru	1,0
investiční referent	1,0
technický pracovník	1,0
zahradník, údržbář	1,0
zahradník, údržbář	1,0
tesař, údržbář	1,0
traktorista, údržbář	1,0
traktorista, údržbář	1,0
traktorista, údržbář	1,0
provozní elektrikář, údržbář	1,0
provozní elektrikář, údržbář	1,0

C/2 PORADNÍ ORGÁNY ŘEDITELE K 31. 12. 2025

Ředitelská rada

Daniel Drápala
Ivo Frolec
Naděžda Goryczková
Hana Kiripolská
Jan Krist
Dita Limová
Kateřina Klementová
Martin Novotný
Jindřich Ondruš
Jana Pospíšilová
Věra Skopová
Lubomír Tyllner

Dramaturgicko-produkční rada MFF

Magdalena Múčková, *předsedkyně*
Petr Horehled', *tajemník*
Mgr. Petra Hrbáčová, Ph.D.
PhDr. Jan Krist
PhDr. Mgr. Magdalena Maňáková, Ph.D.
prof. PhDr. Martina Pavlicová, CSc.
Mgr. Jana Polášková
PhDr. Martin Šimša, Ph.D.
Mgr. Jarmila Teturová
PhDr. Lucie Uhlíková, Ph.D.
Mgr. Markéta Vašulková
PhDr. Zdeněk Vejvoda, Ph.D.
Ing. Romana Okániková
Přizvaní:
Mgr. Jiří Čevela
Mgr.art. Bc. Jan Kysučan

Programová rada MFF

Lucie Uhlíková, *předseda*
Magdalena Múčková, *místopředsedkyně*
Martin Novotný, *místopředseda*
Petr Horehled', *tajemník*
PhDr. Jan Blahůšek, Ph.D.
Mgr. Jan Blažek
Mgr. Jiří Čevela
Mgr. Petr Číhal
doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D.
MgA. Kateřina Drtinová, Ph.D.
Mgr. Viera Feriancová
PhDr. Romana Habartová
prof. Mgr. Juraj Hamar, Ph.D.
MgA. Kateřina Kovaříková
Mgr.art. Bc. Jan Kysučan

Mgr. David Pavlíček
Mgr. Gabriela Směříčková
MgA. Lenka Šťastná
Mgr. Michaela Vondráčková

Senát programové rady MFF

Jana Polášková, *předsedkyně*
Alena Schauerová, *místopředsedkyně*
PhDr. Danuše Adamcová
Dr. Vlastimil Fabišik
PhDr. Ivo Frolec
Ludmila Horehled'ová
PhDr. Josef Jančář, CSc.
PaedDr. Jiří Jilík
Čestmír Komárek
PhDr. Jan Krist
Mgr. Daniel Luther, CSc.
Anna Maděričová
Kateřina Macečková
PhDr. Vlasta Ondrušová
Ing. Tatiana Pálenská
Mgr. Petr Pinkas
PhDr. Pavel Popelka, CSc.
PaeDr. Eva Rejšková
Mgr. Dana Ždímalová

Redakční rada časopisu Národopisná revue

Jan Blahůšek
Daniel Drápala
Hana Dvořáková
Juraj Hamar
Petr Janeček
Eva Krekovičová
Jan Krist
Martin Novotný
Zuzana Panczová
Martina Pavlicová
Jana Pospíšilová
Daniela Stavělová
Libor Svoboda
Zdeněk Uherek
Lucie Uhlíková
Miroslav Válka

Mezinárodní redakční rada časopisu Národopisná revue

Anna Divičan
László Felföldi
Vera Kapeller
Dragana Radojičić
Mila Santova

Dorota Simonides
Tobias Weger

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost

Blanka Petráková, předsedkyně
Petr Lidák
Gabriela Rožková
Martin Novotný
Gabriela Směřičková

Redakční rada elektronické publikační činnosti

Dominika Baklíková
Helena Hájková
Jiří Höhn
Vítězslav Jaroš
Hana Jechová
Markéta Vašulková
David Rájecký
Michal Škopík
Jarmila Teturová

Sbor lektorů a znalců slováckého verbuňku

Josef Bazala, předseda
Rudolf Tuček, místopředseda
Jarmila Teturová, tajemnice
Michal Adamec
Martin Baláž
Jan Blahůšek
Zdenek Duroň
Erik Feldvabel
Romana Habartová
Štěpán Hubačka
Tomáš Chovanec
Ladislav Jagoš
Martin Jelínek
Martin Kaňa
Petr Klein
Jan Krist
Martin Kšica
Josef Létal
Tomáš Machalínek
Rostislav Marada
Ivan Marčík
Jitka Matuszková
Štěpán Melichar
David Pavlíček
Jan Pavlík
Stanislav Popela
Lukáš Stávek
Martin Šimša

Jaroslav Šraděja
Josef Šťastný
Jaroslav Švach
Vilém Trumpeš
Petr Vozár
Karel Vymazal
Miroslav Vymazal
Michal Závodný

Poradní sbor pro MVJVM

Radek Bryol
Pavel Bureš
Petra Hrbáčová
Jana Koudelová
Jan Krist
Martin Novotný
Jana Tichá
Radim Urbánek
Markéta Vašulková
Miroslav Válka
Ilona Vojancová

Sbor pro ochranu a uchování jízdy králů na Moravě

Jan Blažek, *tajemník*
David Hájek
Josef Holcman
Marie Holcmanová
Jiří Jilík
Marta Kondrová
Iva Kopaničová
Petra Kučerová-Brandysová
Jan Krist
Jan Pijáček
Dominik Sedláček
Lucie Sedláková
Milan Stašek
Miroslav Šuránek
Josef Urban
Jarmila Teturová

Vědecká redakce NÚLK

Daniel Drápala
Jarmila Teturová, *tajemnice*
Petra Hrbáčová
Daniel Luther
Martin Novotný